PROMIN

ПРОМІНЬ

Ч. 2
ЛЮТИЙ
1978

Second Class Mail Registration Number 1925

ПРОМІНЬ
РІК XIX. ЛЮТИЙ 1978 Ч. 2
Виходить раз у місяць
Видає
СОЮЗ УКРАЇНОК КАНАДИ
Редагує Редакційна Колегія
Редактор — НАТАЛІЯ КОГУСЬКА

PROMIN
No. 2 FEBRUARY, 1978 VOL. XIX
Monthly Publication
Published by
UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA
Edited by Editorial Committee
NATALIA KOHUSKA — Editor

Передплата в Канаді	$8.00
Передплата до інших країн	8.00
Поодиноке число	.80

Передплату висилати на адресу:
PROMIN
P. O. Box 3551, Sta. B. Winnipeg, Man. R2W 3R4

Subscription in Canada	$8.00
Subscription in other countries	8.00
Single copy	.80

Address:
PROMIN
P. O. Box 3551, Sta. B. Winnipeg, Man. R2W 3R4

В ЦІМ ЧИСЛІ:

М. І. Мандрика — Леся Українка ... 1
— Весняний чай ... 1
М. І. Мандрика — Воскресення ... 3
— Роковини 60-ліття Великої Української Революції 3
— Олена Теліга ... 4
Л. Храплива-Щур — Під увагу Різдвяним Янголам ... 5
Т. Горохович — Особливости драм „Талан" М. Старицького і „Блакитна троянда" Лесі Українки ... 6
— Звіт ювілейного з'їзду ... 9
— За заслуги супроти української громади ... 11
— Ганна Романчич-Ковальчук ... 11
— Стефанія Пауш ... 12
— На біль душі ... 13
Percival Cundy, Th.D. — Lesya Ukrainka ... 15
— Minister Point Out Human Rights ... 18
Відділ для дітей ... 19
Музейні вісті ... 20
Квіти незабутнім ... 21
Громадська і родинна хроніка ... 22
З нашого листування ... 31
Українська вишивка ... 31
Довкола дому, приписи ... 32
При праці для „Променя" ... 33

УЧИТЕЛІ і ВИХОВНИКИ!

Чи Ви вже познайомлені з цими посібниками для навчання української мови? Коли ні, то зробіть це негайно. Учителі рідних шкіл, які почали навчати школярів мови з цього підручника є дуже вдоволені вислідом.

Підручники опрацювала досвідчена учителька державної і рідної школи. Методично він найбільше сьогодні відповідає тим школярам, які приходять до школи зі слабим знанням української мови.

Перша частина — „Осінь". Крім лекцій в ній є порадник учителям в обидвох мовах — українській і англійській, як проводити лекції. Друга частина „Зима" продовження першої є в продажі. Ціна по $2.00 за примірник.

Третя частина „Весна і літо" разом — продовження другої, яка дає початковий курс розмовний. Цей посібник майже подвійного числа сторінок — 75 ст. друку, інструкції для учителів і словник нових слів — ціна $2.50. Можна замовити всі три разом, або поодиноко.

Замовлення разом з грішми посилайте на адресу:

UKRAINIAN EDUCATIONAL COUNCIL OF CANADA
9 St. Johns Ave.
Winnipeg, Manitoba

НА ОБКЛАДИНЦІ: Софійська площа у Києві

Printed by Trident Press Ltd., Winnipeg, Man., Canada

ПРОМІНЬ

VOL. XIX ЛЮТИЙ, 1978 ЧИСЛО 2

Весняний чай

Коли скінчиться цикль Різдвяних свят і коли сонце щедріше починає дарувати нам свої ласкаві проміння, це знак, що наближається час провесни, а враз з нею почнуться по жіночих товариствах приготування до Весняних чаїв.

Що таке Весняні чаї, які стали такими популярними серед різних ділянок та проєктів нашої громадської діяльности? Яке значення мають вони для нас у цілому? Які цінности криються в них — особисті, громадські? Бож кожна імпреза в організації має якусь особливу глибшу ціль. От хтось же це плянує, хтось над цим працює, хтось докладає багато зусиль, щоб такий чай відбувся якнайкраще, урочисто, святочно.

Щоб відповісти хоч на деякі з тих питань, то в першій мірі треба мати на увазі, що кожний культурний народ і в кожну відповідну добу творить певні форми життя — товариського, родинного, соціяльного і національного. Є такі форми, що їх народ творив століттями і ми називаємо їх звичаями, або традиціями тому, що вони передавалися з покоління в покоління. Одні з них закріплювалися, особливо ті, які пов'язані з релігією, з Церквою, інші затрачувались, а ще деякі набирали нових форм, відповідно до доби та переходили в традицію. З часом вони ставали окрасою, святочністю в житті, овіяні таємною і чарівною красою далекого минулого. Ритуали таких традицій робили сильний вплив на дитячу душу і цей вплив вів людину крізь життя, прив'язував її до рідного дому, до свого народу.

Знаємо наприклад, що затратились давні форми наших предків стрічати весну з співами і танцями серед природи, так як це робила молодь передхристиянських часів. Зате закріпились прекрасні форми весняного циклю святкувань, пов'язані з Великим постом, Вербною неділею, Страсним тижнем, з Великоднем, гаївками, хороводами, великодними дзвонами, опісля Проводами на цвинтарях. Все це виповнене таким небуденним святковим змістом, врочистою красою таємничих ритуалів і народ зберігає і шанує все це як велику святість.

До того, кожний народ має свою питому національну вдачу. Український народ вразливий на красу, де б він не був. Він любить пісню, любить поезію, любить сади, квіти, любить творчу працю, любить творити добро, шанує віру предків і живе глибокою вірою в Бога. Зовсім іншу вдачу має московський народ, який сусідує з нашим народом. В наслідок того наші святині в Україні, прекрасні катедри і церкви від часу панування там комуно-московської влади зруйновано, а інші повернено в музеї, або клюби. Це так зване духове зубожіння, що його намагається накинути нашому народові чужинець, одначе це не є легко, бо національна вдача українського народу лежить в глибинах його душі.

І так вертаючись до нашого Весняного чаю. Це ніщо інше як нова прекрасна культурна товариська форма, створена вже в Канаді зустрічати весняний час серед друзів, в гурті наших близьких, в середовищі наших однодумців. Можливо, що ця форма у своїй основі дещо запозичена від котрогось з наших сусідніх наро-

---

М. І. Мандрика

Леся Українка

Пророк сказав би: „В тихий край Волині" —
У пасіки, у вишні і хмілі
Упаде з неба зірка України
І злине в світ — у всі краї землі;

Небесним сяйвом блисне понад Київ
Сягне до Нілу, сфінксів і пісків,
У глиб віків проміння гостре кине,
На древній Ур, до Трої чорних днів.

В печери римські, в вік тяжкий Неронів;
Зруйнований освітить Русалим,
І вернеться у рідні землі знову
Гарячим сонцем, золотим живим.

Розсиплеться воно у промінях пісками
У всі хати, у всі сади й лани;
Будити буде приспаних віками,
В серця вливати творчий дух Весни".

Чи був пророк — ніхто сказать зможе,
Але прийшла з Волині зірка Божа.

дів в Канаді, одначе українська жінка у своїй організованности зуміла надати цій імпрезі, цьому Весняному чаєві такої глибокої довершенности, так одухотворити його своєю культурною спадщиною, чого не зустрінемо на жоднім чаю серед інших народностей в Канаді.

Коли ми поглянемо на саму декорацію залі, на цей витончений смак святочного стола з вербовими гілками і квітами, на ряди великодного печива на бічних столах, писанках, все це властиве виключно вдачі української жінки. Українка перестала цікавитись убиранням нового капелюха на Весняний чай, бо все нове у неї властиве лише на Великдень.

Українці в Канаді, як етнічна група впродовж 90 років свого життя тут створили багато цінних культурних форм, чи то громадського характеру, чи то соціяльного і не запозичених але властивих нашій національній вдачі. Треба вірити, що колись хтось напише розвідку чи тезу на наукову працю по лінії нашої творчої ініціятиви, форми, які закріплювались у певну громадську чи й побутову традицію. Одною з таких форм є наш Весняний чай. Він овіяний красою весняної поезії, дружнім потиском рук, сердечними гутірками. Вартує уваги й те, що гості, які приходять на цей Весняний чай складають дари при вступі чи виході з залі. І всі ці дари організатори передають на якусь важливу народню справу. Всі ж ці печива, всі ці смачні канапки і торти все це також дари членства організації. Або вся ця обслуга — пані чи панночки, які приходили до Вас, чи ці пані, що в кухні — все це також дарова обслуга почесних господинь.

А тепер кілька слів про тих, що є творцями ось таких нових культурних форм нашого життя. Хто клопочеться тим, щоб такі Весняні чаї відбувались у всій своїй урочистій красі? Хто дбає про те, щоб ми всі відчули себе тут, як одна велика родина пов'язана з собою спільними бажаннями, спільною працею для свого народу?

Отже творцем народніх традицій завжди була жінка. Вона від століть була в ролі жрекині, виворожуючи кращу долю своїй родині, свому господарству. Творцем сучасних громадських традицій знову таки є жінка, але жінка громадянка. Вона цей чай організує, вона його проводить, вона надає йому тону відчуття товариської і громадської гостинности, вона у своїм слові, відкриваючи чай порушує найбільш актуальні питання українського життя. На цьогорічних Весняних чаях їх організатори не оминуть у своїм святочнім слові піднести роковини історичної дати в житті нашого народу — 60-ліття Української Національної Революції в Україні а також вийти назустріч праці Об'єднанню Товариства Сприяння УНРади в Канаді.

ПОПРАВКА ДО СТАТТІ „ДОРОГАМИ НАШОГО 50-ЛІТТЯ"

Щиро дякую паням — Савелі Стечишин і Дарії Яндовій, бувшим головам Союзу Українок Канади за увагу і замітку поправки до вищезгаданої статті, яка поміщена в „Промені" ч. 12 з грудня 1977 р. на стор. 14, яка відноситься до числа відділів Союзу.

Помилка сталась саме через те, що замість „першого ювілейного з'їзду 5-ліття, я написала 10-ліття. Мало бути написано так: „У ювілеї першого пятиліття організації, Союз Українок Канади начислював 27 відділів". Гл. „Чверть століття на громадській ниві", стор. 143. Цей перший ювілейний з'їзд відбувся в Саскатуні 1931 року. В ювілейнім році 10-ліття було 91 відділів.

Справляю цю прикру помилку і ще раз щиро дякую паням за увагу.

Н. Когуська, ред.

ВІДДІЛ ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ

в Чатам, Онтаріо

з нагоди 50-літнього ювілею

СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ

щиро вітає центральний провід, всі його відділи та членство. Бажаємо найкращих успіхів у майбутньому.

За ВІДДІЛ:

О. Маковецька, голова

О. Гладка, секретарка

РОКОВИНИ 60-ЛІТТЯ ВЕЛИКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ

З обіжного листа СУС

В цьому і наступному році українці у вільному світі будуть урочисто відзначати 60-ліття Великої Української Національної Революції.

Всі проводи і членство складових організацій СУС повинні взяти якнайактивнішу участь у цих **Великих історичних відзначеннях.** У тих місцевостях де є інші українські організації, що входять у склад КУК, належить відзначати спільно, а в тих де немає відділу КУК, то належить це відзначення відбути силами самостійницьких організацій.

У справі цих відзначень належить організовувати молебні, концерти, відчити відповідних промовців чи учасників цих історичних подій; навіть добре було б коли б у кожній самостійницькій родині відбулись відповідні розмови на цю тему.

ДЕРЖАВНИЙ ЦЕНТР УНР В ЕКЗИЛІ й СУС

Як на попередних загальних з'їздах СУС, так і на останньому Ювілейному З'їзді — Державний Центр в Екзилі та його передпарлямент, цебто УНРаду (Українську Національну Раду) визнано правним носієм ідеї державної суверенности українського народу.

Згідно цієї ухвали, зобов'язуємо всі складові організації СУС і їх членство всебічно морально й матеріяльно підтримувати Державний Центр УНР в Екзилі. Завжди сприяти в праці Товариств чи Комітетів сприяння УНРаді, які є на терені Канади, а там де їх нема сприяти творенню нових.

Згідно прохання Об'єднання Товариств Сприяння УНРаді в Канаді, яке є узгіднене з Консисторією Української Греко-Православної Церкви в Канаді, просимо у всіх громадах в день відзначення „22-го січня", що припадає в неділю 1978 року, перевести по церквах спеціяльну збірку на Державний Центр Української Народньої Республіки в Екзилі.

Цією збіркою належить охопити всі громади навіть коли за чергою Богослужень припаде це не на січень, а в наступнім місяці.

Членство й проводи складових організацій СУС повинні відограти провідну ролю в цій справі. Збірки призначені на **Ukrainian National Council Fund** можна прислати до нашої Централі, виразно зазначуючи на яку це ціль, або можна прямо вислати до Головної Управи Об'єднання Товариства Сприяння УНРаді на адресу касира:

Mr. K. SKIRKO

138 Howard Avenue
Hamilton, Ontario L9A 2W7

Чеки виписувати:

Ukrainian National Council Auxiliary

М. І. Мандрика

ВОСКРЕСЕННЯ

З поеми
„Повість временних і невременних літ".
Фрагмент частини четвертої.

О, радість! День Воскресення! Ще сніг
Лежить покровом білим на долинах,
А вже весна! Дух Божий переміг
Морозів смерть. Воскресла Україна!
Співають дні... Ідуть, ідуть, ідуть!
Над ними прапори Свободи мають.
Здається й мертві із гробів встають,
І радісний поет хвалебну пісню співає:

„Яка краса відродження країни!
Ще рік, ще день назад тут чувся плач рабів.
Мовчали десь святі під попелом руїни
І журно дзвін старий по мертвому гудів.
Коли відкільсь взялася міць шалена,
Як буря, все живе схопила, пройняла, —
І ось дивись, в руках замаяли знамена
І гимн побіди співа невільна сторона".
(О. Олесь)

Яке пречисте небо! — золото й блакить.
Як білі кораблі пливуть по нім хмарини.
Як радісно під ним творити, жить!
Єдине в світі небо — небо України!

Яка солодка ніч! Та де ж є стільки зір,
Як на небесному неораному полі.
Натішитись не може ними людський зір
В країні Радости, Краси, Утіхи й Волі!

Олена Теліга

35-річчя героїчної смерти — в снігах Бабиного Яру

„І в павутинні перехресних барв
Я палко мрію до самого рання,
Щоб Бог зіслав мені найбільший дар:
Гарячу смерть, не зимне умирання".

В часах таких, як ми їх тепер переживаємо, — коли найбільш загрозлива імперіялістична потуга червона Москва, уосіблення найгіршого зла, насильства і неправди, посягає брутально по геґемонію в світі, а то й світ — в особах провідників вільних народів і людей, є схильний іти на угоду з дияволом, ради сповидного збереження свого спокою і добробуту, — неодного з нас може огорнути чорний одчай і зневіра, в доцільність будь-яких оборонних зусиль, щодо вартости найкращих ідей і людських чеснот.

Обсервуючи те, що діється нині в світі, зокрема слідкуючи за все більшим зростанням нахабности московських імперіялістів, що йде в парі з постійно скріплюваним наступом московських окупантів на самі основи буття українського народу і всіх інших поневолених народів, в той час, як на Заході волять зовсім промовчувати факти безупинних визвольних змагань тих народів, щоб — мовляв — не дразнити безпотрібно Москви, — неодин з нас може малодушно деколи подумати собі: — „Шкода було труду і боротьби, марно пропали всі наші зусилля, надармо пішли всі наші жертви крови, волі, здоров'я і майна, бо і ми всі і весь світ засуджені на загладу і загибель в пащі московської потвори".

Такі розпучливі думки можуть родитись у слабодухів тим більше, коли чують частіше голоси різних капітулянтів на еміграції, які дораджують українцям здатися повністю на ласку і неласку ворога.

В такий час, найважчого тиску і фізичного і морального на субстанцію нації, живуче її покоління відкликується, зі спрагненістю до краю вичерпаного мандрівника на пустині, до великих і найбільших постатей і подій древньої і найновішої історії, щоб у них зачерпнути снаги і віри в себе, в свої сили і спроможності, в свою незавершену місію, щоб в них і через них наново ствердитись і утвердитись.

Переможені хвилево в збройній боротьбі, позбавлювані волі за ґратами в'язниць і дротами концлаґерів, розсіяні по світі, заколисувані добробутом і асимільовані чужою культурою і державною рацією „нових батьківщин", ми свідомо будимо перед собою і перед народжуваним та виростаючим на чужині молодим українським поколінням, візії тисячолітньої християнської державної України, величні часи українських володарів — князів і гетьманів та їхніх славетних чинів, та зупиняємось на величній постаті Олени Теліги — найвизначнішої жіночої постаті нашої бурхливої доби, війн та патосу визвольних змагань.

Олена Теліга, поетеса, революціонерка, провідна діячка українського націоналістичного руху, розстріляна німцями 21-го лютого 1942 р. у Бабиному Ярі під Києвом, на 35 році життя.

Донька українського міністра Шовгеніва, у Києві провела своє дитинство, починаючи з 10-го року життя, де її батько став 1917 р., спершу професором Київської політехніки, потім міністром і мусів виїхати за кордон. Родина залишилася під большевиками, і аж у 1923 році, коли Олена мала 15 років, нелеґально перебралися через польський кордон до батька, що був інтернований у Тарнівському таборі. Звідти родина Шовгенівих переселилася до Чехії, де батько став ректором Української Господарської Академії в Подебрадах. Як учениця Київської Ґімназії, Олена глибоко пережила бурхливі роки національної революції, оборони української державности, в її столиці, та руйнування її здобутків большевицькими окупантами. Ці

пережиття величі і трагіки визвольної боротьби, сформувала на все життя її вражливу душу і світогляд і залишили їй незламний гарт мужности і рішучости.

В Чехії після матури, Олена стала студенткою історично-філологічного факультету в Празі, і ввійшла в літературне середовище найвизначніших наших поетів того часу: О. Ольжича, Є. Маланюка, Стефановича, Лятуринської, Л. Мосендза, Гриви, Дарагана, Чирського і стала твердо на позиціях українського націоналізму. Вийшовши заміж за інжинера Михайла Телігу з Кубані, переїжджає, в 30-их роках, до Варшави і стає постійною співробітницею „Вістника", редаґованого у Львові Дмитром Донцовим. Її зараховують до „вістникової квадриги" разом з Ольжичок, Е. Маланюком, Юрієм Кленом і Л. Мосендзом.

Вибух світової війни пориває її у вир революційно-визвольної боротьби в рядах Організації Українських Націоналістів (ОУН). Вона глибоко розуміє потребу військового і духового озброєння. „Хай не буде в нашій дійсності ані одного войовничого революціонера — пише вона — що легковажив би силу слова, яке стоїть на сторожі зброї. І хай не буде ні одного освіченого книжника, якому книжка заступила б дорогу до зброї. Книжка — духова зброя — сміливa стає поруч зброї військової".

І Олена Теліга стає в воєнний час на фронт формування української націоналістичної духовости.

В липні 1941 р., коли воєнні фронти докотилися до Києва, Олена Теліга вирішила йти в культурній місії до розбомбленого, зруйнованого Києва. Ніякі перестороги її не спинили. Там стає вона головою „Спілки Письменників" і редакторкою єдиного в той час літературного журналу „Літаври". Її праця обривається 9-го лютого 1942 р. ґестапівськими арештами київських культурних діячів, найближчих співробітників Олени Теліги, яких розстріляно в снігах Бабиного Яру і поховано в невідомій збірній могилі.

Її ім'я стало символом і прикладом невгнутости патріотки-героїні, предметом щорічного культу і подиву для прийдешніх поколінь.

Ставлячи собі і західньому світові перед очі, найвеличніші події і постаті з нашої історії, ми усвідомлюємо собі рівно ж ті періоди національного упадку і приниження, які чергувались зі світлими перемогами і тріюмфами, і це зіставлення тим більше укріплює нас у вірі і переконанню, що й теперішня лиха година української нації, незабаром минеться і переможений хвилевою, але ніколи незламний український народ, знову розправить свої дужі рамена і змете зі своєї прадідної землі всіх наїзників-супостатів.

(Реферат виготовлений Крайовою Управою Комітету Українок Канади, Вінніпеґ, 1976)

Леся Храплива-Щур

ПІД УВАГУ РІЗДВЯНИМ ЯНГОЛАМ ТА ЇХ ПОМІЧНИКАМ!

Час обдаровувань та подарунків далеко ще не закінчився зі Святим Миколаєм. Хто має дітей у родині, знає добре, що ні! Тому й своєчасно буде згадати нову появу на книжковому ринку для дітей. Вона ще знайде святочного покупця, дарувальника і вдячного малого читача. Книжечка має знак Об'єднання Працівників Літератури для Дітей та Молоді, авторка її Валентина Юрченко, а на ім'я їй „ВЕСЕЛІ ЦВІРКУНИ". Замітне, що Авторка — бабуся написала книжечку віршів з життя своїх унуків та для них же, а з ними і для всіх українських дітей. Найкращі книжечки дитячої літератури, як ось „Слон Бабар", Шматяна Ганнуся", „Юрза-Мурза" написали саме вдумчиві та кмітливі батьки для своїх дітей. Це й зрозуміле, бо хто ж знає краще дитину, як той, що слідкує за її розвитком кожної хвилини?!

Отже й „Веселі цвіркуни" дивляться на світ очима сьогоднішніх дітей та бачать кругом те саме, що й інші наші діти по всьому світі: здебільшого місто, поїзди, паради на вулицях, крамниці, зоологічні городи. Хоч у місті теж можна насолоджуватися і пушистим сніжком і свободою літа і соняшними зайчиками з вікна. Дитяча уява має й тут поле до попису: поки мама купує у крамниці, можна звести переможний двобій зі змієм. Рибки в акваріюмі вміють теж говорити; горобець може лаяти кота немию; а черепашка може пробувати, на сміх усім, відректися свого ставка.

Але рівночасно діти міста передбачені до життя у цивілізованій та впорядкованій спільноті. Тому підготова до вміння організувати життя — вже для них проблема, хоч можна її розв'язувати ще теж у дусі дитячої безжурности.

Т. Горохович

ОСОБЛИВОСТІ ДРАМ „ТАЛАН" М. СТАРИЦЬКОГО І „БЛАКИТНА ТРОЯНДА" Л. УКРАЇНКИ

Примітка редакції: Хочемо познайомити наших читачів з першим драматичним твором Лесі Українки — „Блакитною трояндою", тож і друкуємо тут есей — аналізу цього твору. Авторкою есею є Тоня Горохович, а написала його студіюючи на славістичному відділі Оттавського університету 1962 року.

Авторка порівнює драму Лесі Українки „Блакитна троянда" з драматичним твором іншого видатного письменника того часу — Михайла Старицького „Талан" та ставить їх поруч себе. Розвідка цінна і знайомить нас з мистецтвом драматургії у нашій літературі.

Обидві драми цікавлять нас задля їх особливостей, що випливають із таких факторів: „Талан" є першою українською реалістичною драмою з життя інтеліґенції, „Блакитна троянда" — першим драматичним твором Л. Українки і першою українською психологічною драмою з життя освічених людей, обидві драми віддзеркалюють культурні процеси в Україні в другій половині 19 ст., а своїми ідеями, тематикою, драматично-мистецькими засобами вони дещо подібні до творів Ібсена, Чехова, Стрінберґа, Гауптмана та ін. европейських драматургів.

Крім того, твори ці ще й досі не дочекалися основнішого дослідження. „Талан" написаний 1894 року, „Блакитна троянда" — 1896. Про „Талан" мені досі не довелося знайти жодної праці поза незначними згадками у передмовах до радянських видань творів М. Старицького, про „Б.т." після першої виставки у 1899 критика висловилась як про твір слабкий, хоч і не бракувало таких, що попадаючи у скрайність, уважали цю драму великим здобутком (Г. Хоткевич, рецензія з 1909 р.). П. Рулін, і навіть деякі ворожо наставлені до драми рецензенти, примічували у „Б.т." „живе м'ясо та кров", уважаючи її тільки необробленою, матеріял її не перетворений в закінчені мистецькі форми. Сучасний радянський критик О. Бабишкін підмічує в цій п'єсі багато позитивів.

Зважаючи на історико-літературні особливості драм досліджувати їх необхідно, щоб знати як розвивалася наша драматургія взагалі, а талант молодого драматурга — Л. Українки зокрема. Цікаво досліджувати ці п'єси з перспективи часу, порівнюючи їх із світовими драмами, використовуючи велику кількість критичних праць про психологічну драму сучасних західньоевропейських дослідників. При зіставленні українських драм з творами европейських драматургів добачити в них можна багато цікавого і позитивного.

Щоб вказати на споріднення „Талану" і „Б. т." із західноевропейськими драмами, слід нам зупинитися хоч би коротенько на з'ясуванні особливостей культури Европи 19 ст.

У світовій драматургії 19 віку, наслідком науки, зокрема техніки, настали великі зміни у соціяльних взаєминах поміж людьми, а з цим прийшла зміна моральних і релігійних переконань у багатьох письменників. Через зріст значення машини, цієї могутньої сили, людина опинилася поза своєю власною індивідуальною спроможністю. Наука пособляла розвиткові переконання, що людина не може бути паном своєї долі, що вона залежна від обставин, що в неї нема навіть вродженої особовости. З неґацією релігійних і моральних вартостей прийшло бабагато письменників до висновку, що все, що їм лишається робити— це обсервувати життя, змальовувати смуток життєвої дійсности.

Філософія життя, а у зв'язку з тим і психологія людини знаходять своє втілення у великій кількості драматичних творів. Героями драм перестають бути люди особливі, стають ними люди пересічні, реальні, зникають такі елементи драми як мітологія, ритуали, змінюється і мова драм з поетичної „мови богів" на буденну мову сірих людей, окреслених драматичних мистецьких засобів драматурги реалістичного напрямку не мають, для них найважніше — це шукання правди в певному псевдо-науковому сенсі. Ціль, що її собі ставлять реалісти — це збудження „інтелектуального зворушення". Драматичні реалісти намагаються творити своїми

Книжок для найменших малят у нас не надто багато. Треба великої людини, щоб зрозуміти найменших. Та й кошти ілюстрованої книжки — немалі. А запотребування на них — найбільше саме. Поки дитина живе безпечно в затишку родинного гніздечка — накраще навчити її бачити світ українськими очима, чути українською мовою.

Тому слід справді привітати з цією книжечкою Бабусю-дебютантку та побажати їй зі Святами якнайбільше читачів та якнайбільше дальшихч таких книжечок!

творами „ілюзію дійсности", тому вибирають буденні, сучасні їм ситуації і пересічні характери. Конверзація буденних людей, тобто мова „малої кімнати" дає вияв повноти людських переживань. Ібсен, Чехов, Стріндберґ знаходять кілька методів цього вияву. Згадаю про них при нагоді опису драматично-методичних мистецьких засобів.

З розвитком техніки сцена зачала використовувати знаряддя, яке уможливило робити представлення наскрізь реалістичними. З'являється ряд новаторів серед драматургів, як: Е. Скрайб, що бачив у театрі предусім акцію й інтриґу, В. Сарду, що використовував багато сценічних ефектів і який дав функцію групам на сцені (досі вони були тільки декораційним додатком), Г. Ґеттнер і Ф. Ґеббель, що вказали на соціяльні сили як причину трагедії людини, увага їхня була зосереджена на психології поруч із глибоким розумінням соціяльних проблем; Скрайб і Сарту показали як звичайна мова і звичайні випадки з життя людей можуть дати мистецьку насолоду в театрі; Е. Аугієр і Дюма, син показали як ідеї можуть ефективно реалізуватись у творах, і врешті ґеніяльний Г. Ібсен, що дав не тільки величню комбінацію усіх духових сил, які діяли у 19 ст., але який показав наче через сочку образ того, що його він думав і що зумів убрати в театральну форму. У всіх цих драматургів видно намагання виражати у своїх творах не вічні вартості передусім, а змагання до поліпшення життя.

І тоді, коли драматурги старалися у своїх творах розв'язувати скомпліковані проблеми життя людини у нових обставинах, глядачі бажали реалістичного театру, багатого ефектами, що їх уможливила техніка в театрі. Постає велика розбіжність поміж тим, чого хотів нормальний глядач від театру, а тим, що приготовили драматурги. Перші реалістичні вистави не були популярними. Творяться „незалежні театри"[1].

Незалежні театри обмежувались до вужчого кола глядачів, але зате вони могли свобідніше проводити свої театральні ідеї в життя. Московський Мистецький Театр твориться, наприклад, з метою зосередити працю над психологічною драмою. Ці театри розвинули реалістично-психологічну драму до тієї міри, що вона стала образом обличчя 19 віку. Саме цим театрам завдячуємо появу творчости таких драматургів як Стріндберґ, Гауптман, Брієн і Шов.

Особливості наших драм виявлятимуться при нагоді вказування на спільні елементи їх із світовою драматургією, при аналізі їх чисто українських первнів і при обговоренні мистецьких вартостей п'єс у зв'язку з ідейним спрямуванням тематикою їх, композицією, образами та мистецькими засобами взагалі.

Розглядаючи концепцію драм дуже загально, тобто, що вони містять у собі рефлексії культури середовища, стан духовости, у „Талані" і в „Б. т." знайдемо поруч елементів культури національної також і властивості загальнолюдські. Конфлікт „Талану" побудований на загальнолюдській проблемі — боротьбі між мистецьким покликанням жінки і її природнім обов'язком у сім'ї. Внутрішня боротьба Лучицької збільшена що й через те, що вона патріотка, що життя своє вона присвятила українському театрові — „ділові великому і чесному", через що зазнає інтриґ, тратить здоров'я і вмирає передчасно. Мотивація трагедії героїні — це її соціяльне положення і стара тема подружжя, але в якій же новій інтерпретації. (Подібну проблему маємо у драмах: Ібсена — „Дім ляльки", Чехова — „Чайка" і „Три сестри"). Трагізм героїні у „Блакитній троянді", як і у світових драмах (Ібсена і Гауптмана) через спадкову недугу. Долучується до цього ще й інша причина, зумовлена обставинами життя в Україні людей — українських патріотів. Героїня попри свою „світовість" тісно зв'язана з Україною. Вона не знаходить себе у своєму середовищі тому, що громадська діяльність, яку вона виконує, мікроскопічно дрібна, „горіти" і пломеніти" від неї „посто смішно". Але саме на духовости обох героїнь у наших драмах позначився європейський вплив. Вони підо впливом модерної філософії, основаної на матеріялізмі, у їх житті він виявився у нехтуванні релігійних традицій. Лучицька не вінчається з Квіткою, щоб тим не обмежувати його свободи, мовляв, щоб їхнє кохання не мало найменших познак примусу. Гощинська втратила релігійність, начитавшись книжок. Для неї тому нема навіть такого виходу, щоб піти в манастир. Світова проблема нещасливого кохання у „Блакитній троянді" ускладнена проблемами української тогочасности — боротьбою з консерватизмом, з зоологічним шовінізмом росіян, з безбарвним життям в умовах „Емського указу".

1 Нью Йорк, 1880 **Madison Square**, Андре Антуан у Франції, Париж 1887, **Theatre Libre**, Отта Брам, Берлін 1889 **Freie Bōhne**, Ж. Ґрейн в Англії, Лондон, 1891 **Independent Theatre**. В Україні твориться акторське товариство братів Тобілевичхів 1890 р. Значно пізніше постає Московський Мистецький Театр П. Станіславського й В. Немировича-Данченка 1898.

Крім схожости щодо філософічно-ідейного спрямування подібність історії розвитку української драматургії із світовою виявляється хоч би у таких фактах: Скрайбову інтригу і динамічну силу акції бачимо у „Талані", де головна увага автора зосереджена не на переживаннях, а на інтризі й акції, в мові й образі Квятковської з „Т." добачуємо риси натуралізму Золі. У композиції „Т." маємо сцену в сцені, інновацію, що її використовували Стрібдберґ і Гауптман. „Талан" має групові сцени, що і як у драмах Сарду, не є тільки декорацією, але мають функцію у п'єсах. Тема „Б. т.", як і „Примари" Ібсена, модерна, але Ібсенова драма написана на зразок грецької трагедії („фатум" тут заступлене недугою), елементи грецької трагедії маємо і в „Б. т." Подібно як і у грецьких трагедіях життєві ситуації героїв скомпліковані сильним характером головної героїні. Нотки особистої трагедії хворої Л. Українки маємо в „Б. т.", а також і в перших ліричних поезіях Л. Українки. Мрійництво, самотність, відірваність від оточення, назва драми, що нагадує любов мінезингерів і назви поезій „білі лілії" та „червоні рожі" — все це нагадує символізм і суб'єктивізм, що є у творчості Стріндберґа. У цих Лесиних творах, як і у творах Стріндберґа, увага зосереджена на почуваннях, на світі душі, на акції психіки, а не на фізичному рухові, ми бачимо не тільки те, що сталося, але й те як воно сталося. А це дає оте „інтелектуальне зворушення", що є таке притаманне психологічним західньоевропейським драмам.

Реакція критиків на перші европейські психологічні драми була негативна, такою була вона і в Україні супроти „Б.т." „Талан", що має живу акцію й інтригу та дуже актуальну на ті часи тематику, був популярним у свій час. Зате нема його на українській сцені в пізніших роках через його двомовність і нотки льояльности супроти російської адміністрації (які були необхідними у 19 ст., щоб п'єса могла бути виставлена).

Та неприхильність критиків до „Б. т." треба пояснювати не тільки новістю п'єси, тобто тими причинами, що були у випадку перших психологічних драм Ібсена і Чехова, але у найбільшій мірі тими обставинами, серед яких доводилося працювати українським драматургам. Факт, що „Б. т." написана на тему життя української інтелігенції українською мовою у час, коли була заборона українського слова Ємським „указом", коли перекладати українською мовою твори европейських письменників було неможливо, не є маловажним. Поява „Б. т." була революційною подією, мабуть не менш революційною як поява перших психологічних драм Ібсена, Гауптмана. Історія вистави „Б. т." і відгомін критики на неї є якраз доказом цього. Усі три київські газети „Киевлянин", Киевское слово" і „Жизнь и Искуство" безжалісно висміювали п'єсу, підкреслюючи її технічні хиби, а навіть злорадно глузуючи з неї. А. І. Александровський, відомий із судового процесу за образу М. Старицького, не втримався навіть від досить неделікатних уваг про тяжкий стан здоров'я авторки. Вся ця ворожість до Л. Українки викликана була в найбільшій мірі за те, що вона наважилась описувати у своїй п'єсі інтелігентське життя, розриваючи таким чином із давньою традицією українського театру, в якому панувала селянська тематика. „Герои этой драмы не народные, а люди интелигетные... Но ради чего говорят они по-малорусски?" — питає цей автор. Наставлення росіян до проблеми української культури знайшло своє відображення в образі Острожина („Б. т."), який дивується, що українські пісні придаються замість баркаролі, чого він ніяк не сподівався по співі „полудикого народа", якому, мовляв, бракує „навіть початкової культури, дресировки!" Устами Сані („Б. т." Дія 3, вихід III) Л. Українка наважується критикувати, що в „Росії здебільшого навіть заможні люди не вміють впорядити хати як слід... „Щоб підкреслити дбайливість і культурне устаткування помешкання Гощинської Л. Українка дуже докладно описує його вигляд. Очевидно, що ці дрібниці у п'єсі росіяни сприйняли як „хохлацьку дерзость" авторки, а критика, не узгляднюючи того, що драма була першим драматичним твором молодої авторки, була надто суворою, хоч ремарк про те, що кожний театральний автор, який може мати успіх у театрі, продовж тридцятьох років має величезні труднощі, відомий у світовій критиці.

Двомовність допомогла М. Старицькому оминути гостру критику з боку росіян. Климент Квітка у спогадах про Лесю Українку подає, що при зустрічі з Л. Українкою Карпенко-Карий довго говорив їй, що, мовляв, не можна „так радикально становити справу про драму з життя інтеліґенції і що її треба уводити в персонаж постепенно в якійсь процентовій нормі до селян. Замість двомовности Л. Українка переклала „Б. т." на російську мову, щоб тим способом уможливити своїй п'єсі доступ до російського глядача і читача.

(Далі буде)

ЗВІТ ЮВІЛЕЙНОГО З'ЇЗДУ

(Докінчення)

В суботу 20 серпня зранку відбулась спільна сесія всіх складових організацій СУС. Цікавою точкою на програмі була панелева дискусія на тему „Українська мова і українське виховання". Керували панелем пані Целіна Качковська і о. М. Крищук. Участь в дискусії брали керівники, або виховники українських інституцій та зацікавлені делеґати.

В пообідній сесії найголовнішою справою був Музей Союзу Українок Канади. Пані Марія Ткачук, голова представила звіт з дворічної пророблено праці, з'ясувала ролю Музею в збереженні культурних вартостей нашого народу, потребу і пляни музейного будинку, інкорпорацію Союзу Українок, рекомендації на додатки статуту, говорила також про важливість курсів тканння в мистецькій школі в Бенфі.

Про пляни будови будинку Музею говорила куратор Музею Линда Лазарович.

Після жвавої дискусії над порушеними справами і звітами слідувала доповідь головної референтки Молодших Відділів СУМК пані Ольги Завісляк. Свою доповідь пані Завісляк побудувала на досліджуванні обставин на місцях про стан та можливости виховної праці молодших СУМК при відділах.

Того самого дня вечером відбувся спільний ювілейний бенкет всіх складових організацій СУС з святочною програмою. Головну доповідь на цім бенкеті виголосила панна Галина Маґус, голова центрального СУМК.

Ювілейний З'їзд закінчувався в неділю в Сентенніял Авдиторії Архиєрейською Службою Божою, яку очолював Блаженніший Митр. Андрей в сослуженні духовенства УГПЦ. Співали Службу Божу два церковні хори — хор з Оттави під дириґ. І. Токарика і хор з Едмонтону під управою В. Звоздецького.

Після спільного обіду в Сен. Авдиторії відбувся мистецький концерт силами української молоді з різних частин Канади під управою Романа Онуфрейчука. Виступив також ансамбль оркестри під проводом п. Івана Пасерба.

ДЕЛЕҐАТКИ НА ЮВІЛЕЙНОМУ З'ЇЗДІ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ,

В ДНЯХ 17 — 21-го СЕРПНЯ 1977 Р., В САСКАТУНІ:

Централя Союзу Українок Канади — А. Шемелюк-Радомська — голова, заст. голови: М. Сулима, О. Ганночко, С. Олійник, О. Райчиба; Є. Прокіпчук — рекордова секретарка, С. Пауш — кореспонд. секр., М. Лазарук — ділова секр., Н. Николин — касирка, Н. Когуська — ред. „Променя", М. Ткачук — голова Музею, Г. Романчич-Ковальчук — голова Музейної Фундації.

Референтки: М. Вакалюк — „Променя", Н. Базюк — фонду ім. Н. Кобринської, Н. Боднар — Добродійної праці, Н. Грінченко-Жмурко — Культ.-освіти, Л. Івасюк — міжнародніх справ, Л. Касіянчук — зовнішніш зв'язків, О. Куць — домашньої економіки, М. Лазарович — горожанства, О. Лукомська — садочків, Добр. Ю. Лучак — видавництва, Н. Фарина — багатокультурности, М. Демянів — Контр. комісія, М. Мадюк — основателька, Добр. Л. Слюзар — основателька, Д-р С. Стечишин — основателька, Д. Яндова — основателька, С. Василишин — бувша голова, К. Міськів — бувша голова, А. Токарик — бувша голова, Л. Хорош-Ґрегорій — бувша голова, Е. Табашнюк — голова З'їздового Комітету.

Делеґатки відділів:

Квебек — Монтреал — С. Кульба, Г. Мельник, Г. Сенишин, голова Пров. Екзек., Е. Підвисоцька, Ст. Лаврент.

Онтаріо: Брентфорд — А. Гриньків; Ватерфорд — О. Андрушко. Віндсор — В. Костинюк, Ґ. Римар, М. Старух. Гамільтон — Н. Балл, Г. Олексюк, М. Пасека. Ґрімсбі — С. Шпитковська. Оттава — Г. Михальчук, К. Мосійчук. Ошава — А. Дутчак. Ст. Кетеринс — В. Тимощук. Тандер Бей — Р. Баласко, Дж. Вірстюк, Т. Гарасимчук, Б. Зелінська, А. Ландяк, С. Мендик, О. Михайлишин, А. Морфій, Р. Небеснюк, О. Новіцька, І. Яремчук. Торонто — М. Буряник, Ю. Головата, А. Коропецька, д-р Г. Янішевська, С. Степанюк.

Манітоба: Брендон — П. Матвійчук. Вайта — А. Подольська. Вінніпеґ — С. Бейзик, П. Ігнаш, М. Мандзюк-Сеніцька, А. Музичук, Е. Чвера, А. Шевіль, М. Юрків, Г. Шепіт. Давфин — Р. Грицай, О. Лозовчук. Мензі — М. Чвалюк. Овкбурн — Н. Грицак, Ґ. Матієшин. Россбурн — А. Бельбас. Н. Шевадуцька, Д. Українець. Флин Флон — Р. Малюта, П. Мендро.

Саскачеван: Айтуна — Л. Шевчук. Блейн Лейк — К. Парчевська. Бюкенен — Й. Талпаш. Вадіна — Л. Сирник. Вакав — Г. Шевчук. Витків — А. Іванчук. Винярд — С. Пилипів. Гадсон Бей — П. Каланчук. Гаєс — Добр. М. Шадурська, К. Юрків. Геффорд — П. Барабаш, М. Калин. Ґронлід — М. Данилюк. Йорктон — К. Волощук, А. Цимбаліста. Кадворт — С. Ґриба. Канора — Добр. О. Бойчук, П. Данильчук, К. Лабюк. Кемсек — В. Максимюк, Добр. А. Пук. Мелвил — А. Вівчар (Ягольницька). Мелфорт — П. Ґорчинська, А. Петрів. Норт Бетлфорд — М. Гарасимів, К. Маліцька, М. Сохацька. Принс Алберт — С. Краковець, А. Марусяк. Реджайна — Є. Лесейко, О. Патрилюк, К. Пасека, Ґ. Свинарчук. Річард — О. Никифорук. Саскатун — Д. Баєр, К. Бартко, М. Бойчук, А. Буряник, М. Влад, М. Гарбус, М. Дорош, Р. Драган, Й. Михайленко, Е. Рудевська, А. Тріщук, А. Холод, Добр. Л. Удод. Стінен — Ґ. Гайдамака, М. Качковська. Сторджис — П. Колот, С. Бурим.

Альберта: Васетна — Ю. Легкодух, М. Рогожа. Вегревіл — Н. Ґордей, А. Загарійчук, Г. Мельничук. Евансбурґ — сестра М. Свистун. Едмонтон — В. Бойко, Н. Вірстюк, К. Гавриш, С. Гриник, Н. Гиманик, А. Гоголь, Р. Калат, Д. Корпан, Т. Лазарович, В. Леськів, Н. Мельничук, О. Мельничук, К. Рожак, Л. Сліпчук, Ф. Тарновець, П. Ткачик, Р. Фарина. Калгарі — А. Крупник, Ґ.

Маковська. Мирнам — Е. Дубелт. Редвей — А. Боєчко. Смоки Лейк — М. Антонюк, М. Паламарчук. Ту Гилс — Г. Маріянич, П. Мулька.

Британська Колюмбія: Ванкувер — О. Дзюбенко, Л. Кут, Л. Маскаль, Л .Митрук, Ґ. Твердун, Г. Токарик. Вернон — Л. Кучер. Бурнабі — Є. Чуйко, Н. Воробець. Келовна — Н. Іванишин, С. Охітва. Суррі — А. Соболь. Чиловек — М. Савіцька.

**
*

Склад членок центральної управи Союзу Українок Канади, яка була обрана на каденцію 1977-79:

Голова — Анастасія Радомська, Едмонтон; уступивша голова — Стефанія Пауш, Едмонтон; 1-ша заст. голови — Ольга Ганночко, Едмонтон; 2-га заст. голови — Ольга Райчиба, Едмонтон; 3-тя заст. голови — панна Стефанія Олійник, Торонто; 4-та заст. голови — добр. Марія Керніцька, Вінніпеґ, 5-та заст. голови — Марія Сулима, Едмонтон; Рекордова секретарка — Єлисавета Прокіпчук, Едмонтон; Кореспонденційна секретарка — Стефанія Пауш, Едмонтон; Ділова секретарка — Марія Лазарук, Едмонтон; Касирка — Наталія Дептух, Едмонтон; Редакторка журналу „Промінь" — Наталка Когуська ,Вінніпеґ; Голова Управи Музею Союзу — Марія Ткачук, Саскатун; Голова Музейної Фундації — люба Кут, Ванкувер.

Референтки: Архівів — Люся Феняк, Едмонтон; Багатокультурности — Февонія Пелех, Едмонтон; Видавництва — Марія Мандзюк-Сеніцька, Вінніпеґ; Видавничого Фонду ім. Н. Кобринської — Наталія Базюк, Едмонтон; Горожанства — Емілія Остапчук, Ванкувер; Добродійного Фонду — Надія Боднар, Едмонтон; Домашньої Економіки — Стефанія Кульба, Монтреал; Журналу „Промінь" — Катерина Лабюк, Канора, Саск.; Зовнішніх Зв'язків — Даруся Кір, Оттава; Інформацій про Українські Жіночі Організації — Ольга Лукомська, Едмонтон; Канадської Асоціяції Консументів — Лідія Касіянчук, Вікторія, Б.К.; Міжнародних справ — Леся Івасюк, Едмонтон; Молодших Відділів СУМК — Анна Звоздецька, Едмонтон; Організаційна — Ґеня Свинарчук, Реджайна; Освітньо-Культурна — Зоня Ніньовська, Едмонтон; Садочків — Петруся Цимбалюк, Едмонтон; Шкільництва — Ольга Завісляк, Вінніпеґ.

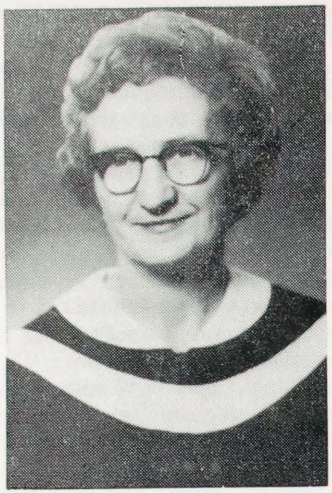

Анастасія Радомська, поновно обрана голова Союзу Українок Канади

Контрольна Комісія: Марія Демянів, Катерина Рожак і Анна Томнюк — всі в Едмонтоні.

Голови Провінційних Екзекутив: Галина Сенишин, Монтреал, Квебек, на Східню Канаду; добр. Юстина Лучак, Вінніпеґ; Павля Данильчук, Канора, Саск.; Василина Бойко, Едмонтон; Марія Вакалюк, Ванкувер.

ДО ВІДОМА НАШИМ ДОПИСУВАЧАМ, СЕКРЕТАРКАМ ВІДДІЛІВ ТА АВТОРАМ ГРОМАДСЬКОЇ ХРОНІКИ

З днем 1 січня ц.р. ціна на виробах кліше фірма піднесла на 50%. Напр. — найменше кліше (2 x 3 цалів), що коштувало 10 дол. тепер буде коштувати від 15 до 16 дол., а більше, яке коштувало 18, або 20 тепер буде 30 до 35 дол. Просимо тих, що висилають знимки, щоб знали про підвищені ціни, особливо відділи, які посилають знимки до поміщення. Кліше виробляє спеціяльна фірма.

Редакція

ПОВІДОМЛЕННЯ ВІД УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА ВЗАЇМНОЇ ПОМОЧІ

Українське Товариство Взаїмної Помочі десь рік тому назад передплатило поважне число передплат різних часописів для старечих домів. Передплата була тільки на один рік. Як рік скінчився, то часопис перестане приходити. Одначе наколи старечий дім чи хто інший зголоситься і запевнить нас, що там ще живуть українці, то Товариство відновить знову передплату. Треба вдатися писемно до Головної канцелярії Товариства на адресу:

UKRAINIAN FRATERNAL SOCIETY
OF CANADA
235 McGregor Street
Winnipeg, Manitoba R2W 4W5

„ЗА ЗАСЛУГИ СУПРОТИ УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ"

Такими словами вітав голова Шевченківської Фундації д-р Ізидор Глинка тих осіб, яким на 12 Конґресі Українців Канади вручував Шевченківські медалі у жовтні 1977 року у Вінніпеґу. Між нагородженими були дві членки Союзу Українок Канади. Ганка Романчич-Ковальчук з Ст. Кетеринс і Стефанія Пауш з Едмонтону. Центральна управа Союзу Українок Канади вітає їх з цим високим відзначенням.

ГАНКА РОМАНЧИЧ-КОВАЛЬЧУК

Ганка Романчич-Ковальчук народилась 1907 року, в околиці Давфин, Манітоба. Тут вона закінчила середню школу а пізніше, через три роки, учащала до Манітобського Університету. В тих роках панувала страшна депресія (криза) і вона була змушена залишити студії і прийняти посаду секретарки в адвокатській фірмі в Вінніпеґу.

Батьки були свідомі українці і вели провід в народньо-культурнім житті в Давфині й околицях. Дім Романчичів був одним із найбільш гостинних в цілому окрузі і в ньому перебували дуже часто церковні достойники та провідники організацій того часу; для місцевих громадян, це був привітний центр, куди всі сходились, щоб почути цікаві новинки з газет або обговорити справи розвитку українського життя в Канаді.

Під сприятливим впливом родинного і громадського життя виростала Ганка, від дитячих років, на свідому українку, отож, не диво, що в грудні 1926 року, бачимо її на першому народньому з'їзді в Саскатуні, на якому вона, 19-літня дівчина була вибрана секретаркою першої Центральної Управи Союзу Українок Канади.

Року 1928 Ганка переїжджає до Веґревил, Альберта, на працю в альбертському уряді, в департаменті Суспільної Служби. Праця була нелегка і фізично виснажуюча; її обов'язком було координувати всякі ділянки суспільної праці (крім здоров'я) в 326-ох громадах. В 1930-их роках, в часі депресії, ці вимоги значно побільшилися і вона працювала 10 до 18 годин денно, переїжджаючи сотки миль кожного тижня по ріжних околицях. Всюди її радо вітали, зокрема українські поселенці. В громадах, де українське життя тільки починало розвиватись, Ганка заохочувала наших жінок творити відділи Союзу Українок Канади. При цьому організувала курси українського куховарства, вишивання і писання писанок для жінок і дівчат.

Року 1934 Ганка була делеґаткою Союзу на Всесвітньому Конґресі Союзу Українок в Станиславові. Користаючи з нагоди, вона відвідала інші міста і села в Україні і цим поглибила своє знання українського мистецтва. Вона також зібрала поважну кількість вишивок, з чого подарувала більшу частину на започаткування музею Союзу в Саскатуні. Будучи в Європі, 1936 році, була запрошена Ліґою Націй дати доповідь про Статус Жінок.

В часі другої світової війни, Федеральний Уряд покликав Ганку на пост в департаменті Фінансів в Оттаві. За тих кілька років вона переїхала через Канаду 27 разів. Її обов'язком було організувати кампанії в справі „Позички Перемоги" (Victory Loans). В цей час вона також організувала будову дівочих притулків в Онтаріо і Квебеку.

В цьому короткому описі годі подати всі заслуги Ганки, але треба згадати між іншим це: вона, разом з іншими членками організації, доложила всяких старань, щоб наш Союз став членом Національної Ради Жінок Канади; в поїздках по Канаді зібрала велику кількість експонатів, які подарувала до Музею Союзу в Саскатуні та до філій; була членом комітету, який оформив перший Статут Союзу; була учасником Конференції Міжнародньої Ради Жінок, що відбулася в Філядельфії 1947 року; а також як представниця Національної Ради Жінок Канади, на повоєнній Конференції Світових Жіночих Ор-

ганізацій, в Лейк Саксес, в Америці. Праця започаткована на цій Конференції згодом довела до назначення року 1975 як Міжнародній Рік Жінки.

На крайовім З'їзді Союзу, в році 1973, Ганку вибрано очолювати Раду Музейної Фундації. Цей обов'язок вона належно допильнувала, доказом чого є поважна сума пожертв на цю ціль.

Ганка є довголітним і активним членом Українського Інституту в Америці з осідком в Нью-Йорку.

Безліч разів її запрошувано давати доповіді по відділах і на з'їздах, а нераз її покликали до жюрі, під час ріжних виставок українського мистецтва. Бачили ми Ганку чи не на кожнім з'їзді Союзу на протязі довгих десятиліть.

Останніх 30 років Ганка Романчич-Ковальчук живе в місті Ст. Кетеринс, де працює віддано в відділі ім. Лесі Українки; постійно цікавиться українським життям взагалі, а найбільшу увагу приділяє справам Музею Союзу.

Два роки тому, в її пошану, членки новоствореного жіночого товариства в Саскатуні, іменували його відділом ім. Ганки Романчич.

Цього року Комітет Українців Канади дав їй належне признання, нагородою Медалі Шевченка: „за заслуги супроти української громади, як провідний член Союзу Українок Канади".

СТЕФАНІЯ ПАУШ

Ім'я Стефанії Пауш добре відоме не тільки серед членства Союзу Українок Канади, але й серед ширших кругів українського громадянства. Належить вона до плеяди довголітніх провідних жінок-українок, а зокрема в Союзі Українок Канади.

Народилася Стефанія в Україні в селі Топорівці на Буковині в родині Поповичів, які прибули до Канади по першій світовій війні та поселились в околиці Смокі Лейк, Альберта. Стефанія приїхала до Канади з батьками малою дівчинкою. Виростала вона в родині глибокорелігійних і громадсько активних родичів, які були широко відомі зі своєї громадської діяльности.

Тут у Смокі Лейк, цій чудовій околиці, в якій в тих часах кипів рух народної праці, Стефанія закінчила публичну школу. Учащаючи також до рідної школи в цім самім містечку, Стефанія набула правильного знання мови і письма в обидвох мовах — українській та англійській, що стало для неї великим здобутком. Року 1930 Стефанія вийшла заміж за Петра Пауша, учасника визвольних змагань українського народу в Україні в рр. 1917-18.

З громадським рухом запізналася Стефанія в дуже раннім віці? Спочатку дім родичів був тим осередком, де збиралась громада на наради, від дому стежка повела до Народного Дому, який побудовано у Смокі Лейку 1921 року, а відтам до Церкви, якої будову закінчено 1928 року. Це була золота доба розбудови громадського життя в Західній Канаді, помимо того, що в тих часах почала зростати економічна криза. В Народнім Домі гуртувався аматорський гурток, який ставив представлення, а також хор зі своїми чудовими пробами співу все це вабило до себе молодь. В історії відділу ім. Ольги Кобилянської зустрічаємо прізвище Стефанії Пауш, яка в певних роках була там головою.

Року 1935 родина Паушів переїхала на постійний побут до Едмонтону, того найбільш рухливого осередку громадського руху українців в Західній Канаді. Тут Стефанія Пауш включилась у відділ Союзу Українок при Катедрі Св. Івана і з виробленим світоглядом на громадську працю, її швидко висувають на провідні місця.

Ширша громадська діяльність Стефанії Пауш почалась 1954 року, коли осідок Централі Союзу Українок Канади перенесено до Едмонтону. Тут вона взяла на себе чи ненайбільший обов'язок — позицію секретарки в центральній управі. На цім пості вистояла вона 6 повних років. Року 1960 вона стає головою Союзу Українок Канади. Ось як описує про провідну діяльність Стефанії Пауш Ольга Ганночко з Едмонтону.

„В 1954 році була вибрана як кореспонденційна секретарка до крайової управи Союзу, яка

знаходилась в Едмонтоні. На цьому пості вистояла 6 років, а пізніше була три роки головою Союзу Українок Канади. За тих 9 років виїжджала в поїздку по наших відділах і відвідала майже кожну місцевість у Канаді. Була учасницею чи не на кожному крайовому з'їзді Союзу а також на конґресах КУК і на соборах УГПЦК.

Була відзначеня почесним членством у місцевому відділі в році 1961, а року 1967 на головному з'їзді в Торонті отримала почесне членство Союзу Українок Канади.

В м. травні 1961 року була делеґаткою Союзу на Другому З'їзді Православного Сестрицтва в Америці. Від 1963-1968 була секретаркою Інституту Св. Івана і за її віддану працю Інститут виделеґував її на Перший Світовий Конґрес Українців у Вільному Світі до Ню Йорку.

Останніх два роки була референткою журнала „Промінь" і за допомогою членства по відділах успішно перевела кампанію за збільшенням числа передплатників".

Це було написано 1973 року, а тепер 1978. Власне, що того самого 1973 року Стефанія Пауш була поновно обрана головою. Прийняла вона цей обов'язок, бо так від неї вимагав з'їзд і вимагала сама справа. Це не було легко. А по двох роках діяльности у проводі вона займає знов позицію кореспондентки і на цій позиції є сьогодні.

Крім громадських обов'язків був дім, а в родині двоє дітей — син Борис і доня Ліда Касіянчук, яка приїхала з Б. Колюмбії на ювілейний з'їзд Союзу Українок Канади до Саскатуну, щоб у дечім виручити маму.

В родині Паушів були й інші цінні зацікавлення. Не одну допомогу подали вони письменникам, або культурним діячам морально й фінансово, хоч їх фінансові засоби завжди були дуже скромні. Теплий притулок знаходив у них письменник Олександер Луговий, Докія Гуменна тепло згадує свій побут у них та інші. Всяка нова видана книжка в Канаді чи деїнде з'являлась у шафах Паушів. Виявляла Стефанія чималий нахил до літератури, читала багато цінніших книжок, знайома з творами українських княсиків і сама пробувала пера та життя вимагало інших обов'язків.

Кілька років тому їздили вони обидвоє з чоловіком в Україну, побували в рідній землі Зеленої Буковини і цей побут ще більше скріпив у ній віру у громадську працю та завдання українців у вільному світі.

Поза всім іншим, Стефанія Пауш належить до тих щасливих людей, які без жодних зусиль якось особливо здобуває собі друзів. В її товаристві завжди приємно бути. Вона завжди спокійно сприймає всякі події, якось зрівноважено і цей її спокій передається на інших, хоч за тим спокоєм може ховаються терпіння, але їх ніхто не бачить.

Хай цих кілька скромних рядків будуть їй, поруч Шевченківської медалі, оцінкою за її довголітню працю і посвяту для свого народу.

НА БІЛЬ ДУШІ

День був такий гарний, соняшний, всюди зелень і квіти, однак Лариса Людмила стояла сумна, тримаючи в руках запрошення на родинну оказію.

„Що робити? Чи йти і знов бути з'ігнорованою, чи ліпше не йти? Ні, піду! Може цього разу буде ікнаше".

Відколи Лариса пережила таку болючу втрату — смерть свого чоловіка, з яким вона була така щаслива, така завжди весела, тепер чулася така загублена і відчужена. І хоч свої терпіння закривала усмішкою, щоб ніхто не бачив, але біль душі не вступався.

Як вона щиро бажала бути й надалі принятою і залишатися в цій інтелігентній родині за свою, так як і за життя її чоловіка, одначе Лариса все відчувала те холодне до неї відношення. Будучи все з людьми у своїм кожноденнім зайнятті вона не раз задумувалась над тим, що таке інтеліґенція, в чім саме полягає його зміст, але відповідь тяжко було знайти.

Коли ж прийшов той очікуваний день родинної зустрічі, Лариса з страхом збиралась, а враз з тим на обличчі несла той веселий вигляд. Було їй дуже приємно бачити так багато знайомих, час минав дуже швидко і не счулась, як почались відповідні родинні церемонії. І ось вона знов була зіґнорована. І хоч це було більше замітне, біль у душі не був більший як перед тим. Вона мовчки терпіла і страждала.

Нараз до неї приступила одна з їх гурту і взявши Ларису за руку привітно промовила:

— Як це вони з тобою поводяться? Я йду і скажу їм. Я ніяк не дозволю на таке . . .

— Ні — відповіла Лариса, — прошу вас, не кажіть нічого . Це мене вже не болить, я дуже до цього привикла. І стиснувши руку добродійки сказала.

ХАРИТАТИВНО-СУСПІЛЬНА ПРАЦЯ

Відділ Суспільної Опіки при громаді Собору Св. Софії в Монтреалі є тісно пов'язаний з особою пані Михайлини Неми, яка впродовж багатьох років репрезентує, працює і закликає інших до праці у тій ділянці. Вона 10 років постійно очолювала працю збірки на Червоне Перо, при допомозі інших жінок доброї волі. Тринадцять років працює у відділі для поборювання недуги рака і щороку закликає жіноцтво, щоб віддали пару годин свого часу на ту ділянку. Цього року в місті Квебеку відбулась величава конвенція „Кенедієн Канцер Сосаєті" в днях 18-го і 19-го лисопада 1977 р. Маючи запрошення делеґатки, пані Михайлина Нема відбула цю конвенцію, про що пише ось таке:

Такі конвенції відбуваються періодично для того, щоб провірити пророблену працю, поінформувати загал про зібрані фонди та полагодити ряд організаційно-адміністративних справ.

Я мала честь бути запрошеною і взяти участь як референтка Союзу Українок Канади, відділ „Доньки України" до Товариства Поборювання Рака, Квебек Дивижон.

Конвенція відбулася в місті Квебеку в Ґовернор готеліт в днях 18 - 19 листопада 1977 року.

За списком зареєстрованих було поверх 500 делеґатів і гостей чоловіків і жінок з провінції Квебек, з найдальших закутків провінці як Бей Комо, Лабрадор, Геспей.

Конвенція відбулась під гаслом „Інформувати публіку про зібрані фонди", якими розпоряджає Товариство й які Товариство збирає від загалу шляхом різних кампаній - збірок.

Другою точкою на програмі конвенції було поінформувати публіку про чергову кампанію, що відбудеться в місяці квітні шляхом продажі квітів нарцизів і дефодилів. Початок кампанії 7-го квітня 1978 року. Ціль конвенції поширити знання про надходячу кампанію. Про все це буде багато більше на сітках радіо і телевізії, та в часописах бо для праці Товариство потребує великих фондів.

В минулому році в самій провінції Квебеку померло

на рака 85,000 на підставі звітів поданих самими шпиталями.

Головними промовцями на конвенції було два спеціялістилікарі — один з Едмонтону а другий з Торонто. Вони обидва висловлювались цілком подібно: особливо про людську вадчу — не йти до лікаря, щоб „не дай Боже нічого не знайшов..." В цьому велика біда, бо недуга рака може бути знищена наколи б її віднайти в людині завчасу. Переважно лікарі знаходять її як вже запізно. Особливо це буває в жінок які не зголошують лікареві відразу як побачуть в себе на грудях щось відмінного, що вимагає зразу оглядин лікаря. Ми всі замало користаємо з науки і знання лікарів та існуючих вигод.

Я багато навчилась і скористала з побуту на конвенції і вдячна, що мала нагоду бути присутньою на ній. За сім років мені вдалось зібрати понад 1,500 долярів і за це мені, а почерез мене нам всім жінкам було признання.

М. Нєма

Монтреал, Квебек, 11 грудня 1977.

* * *

Пані Михайлина Нєма не тільки займається суспільною працею. Вона одна з перших, що належить до Союзу Українок Канади. Була головою відділу „Доньки України" в 1942 - 43 р. і від 1955 до 1961 р., постійно працює для придбання членства і фондів для журналу „Промінь", та роками організує висилку грошей та пачок потребуючим скрізь, а останньо в Бразилії. Не диво, що за свою працю заслуговує собі на пошану, не тільки серед своїх людей, але і користується великою популярністю серед загально канадського населення.

— Дякую вам з глибини душі, що ви дали мені відповідь на питання, на яке я не могла знайти відповіді, а саме — в чім полягає справжня інтеліґенція людей. Це не в тих, що мають великі авта і є заможними, ані в тих, що у своїх промовах себе величають. Я знаходжу інтеліґенцію в тих, що так близько зв'язані з Христовою наукою і не все золото, що блищить. Поміч меншому братові, то значить не матеріяльно, але й душевно. І це, що ви зробили для мене в цю хвилину, дало мені зрозуміти правдиве золото науки. Це золотий закон, який ми повинні сповняти, щоб належати до тієї справжньої інтеліґенції. Ви улегшили мій біль душі.

П. С. П.

LESYA UKRAINKA

by
PERCIVAL CUNDY, TH. D.
West Collingswood, New Jersey

No national literature has ever had to struggle against greater odds to survive and win recognition than has the Ukrainian. Literature is the expression of life, but when a nation's life is cramped, cabined, and confined, it takes heroic efforts for its literature to persist and break the shackles which fetter its manifestation and development. Ukrainian literature possesses some names of universal significance, but compared to Russian writers who are well known through translation, Ukrainian authors are practically unknown to American readers. "When we read the work of such men as Shevchenko and Franko, we realize that we are dealing with real spiritual and intellectual leaders with a real faith in democracy, and that these men have a message not only for their own people but for the whole world."*

To these two names must be added a third, that of a woman, Lesya Ukrainka, a poetess of rare erudition, with an expert knowledge of poetic technique, familiar with the languages and literatures of Western Europe (including English), with an unbounded imagination, keen psychological insight, and an emotional power and vigor of expression not surpassed by any poetess who has made a name for herself in any modern literature. Surpassing Franko, she is inferior only to Shevchenko in poetical achievement. This is not fulsome praise, but sober fact; hence she is worthy of study by all who take an interest in the literary accomplishments of another race, especially when its literature manifests in general a keen sense of the values of personal and social justice with an invincible faith in freedom and democracy as does the Ukrainian.

After reading some of her work, one would easily imagine the poetess to have been a strong and robust person physically as well as spiritually and intellectually. Actually nothing could be farther from the truth. She was a small, frail woman, delicate as a child, and from the age of twelve or thirteen until her death thirty years later, she was a hopeless invalid, doomed to spend months at a time in bed and compelled for the greater part of her life to live away from her beloved homeland, travelling from one health resort to another in search of health with comparatively brief periods of ordinary activity. Unlike other writers who could turn out a regular daily stint, she was only able to write spasmodically, often in great pain and with a high fever which left her physically and mentally exhausted from the strain of work. Yet these circumstances are rarely reflected in her work. The attentive reader can occasionally perceive the effects of her illness in what she wrote, but in reality, few have ever won so great a triumph of the spirit over physical disability as did Lesya Ukrainka. In a review of the first two volumes of her early poems by Ivan Franko in 1898, there is a passage which has become a classic quotation in estimating her work. "Since, Shevchenko's 'Bury me and then arise, break your chains asunder,' Ukraine has not heard so strong and vibrant a message as comes from the lips of this fragile, invalid girl. It is true that the successors of Shevchenko have many a time 'broken the chains' and heralded coming liberation, but their verses were generally mere phrase-making, a re-mastication not so much of the thought as of the tropes and images

* Manning, "Ukrainian Literature," p. 5.

of the great Kobzar . . ." Then after a detailed analysis of her work to that point, he continued: "I repeat, after reading the spineless and flabby compositions of our contemporary young Ukrainian poets and comparing them with these bold and vigorous, and at the same time so simple and straightforward messages of Lesya Ukrainka, one cannot resist the thought that this fragile, invalid girl is almost the only man in all our present-day Ukraine."

Lesya Ukrainka was not the poetess' real name but the one by which she is universally known. She was born Larysa Petrivna Kosacheva, February 26, 1871, in the province of Volhynia, Russian Ukraine, into a family which provided a most favorable environment for the development of a nationally-conscious poetic talent. Her father, Petro Antonych Kosach, a fairly well-to-do landowner, was a man of culture and prominent in local and provincial public affairs. While not a native Ukrainian, being of White Russian stock, he was a staunch supporter of Ukrainian indepedence. As a young man in his university years, he became a close friend of Mykhaylo Drahomaniv, the great Ukrainian scholar and democrat, and married the latter's sister, Olha Petrivna, who was one of the leaders in Ukrainian literary life of the past generation up to World War I. While the father's influence is not clearly discernable, that of the mother is written large in her daughter's literary career. It was she who discovered the child's literary bent, carefully cultivated her talent, and sent her daughter's first suitable efforts to be printed in the Ukrainian press in Galicia beyond the Russian border. Lesya's first printed poem appeared when she was twelve years of age. It was written under the deep impression made on her by the news of her Aunt Lesyna's banishment to Siberia for "subversive activity." She untitled it *Hope.*

No more can I call liberty my own,

There's naught remains to me but hope alone,
The hope to see once more my loved Ukraine,
To come back to my native land again,
To gaze once more on Dnieper's azure wave, —
I care not if alive or in the grave, —
To view the steppe, its ancient funeral mounds,
To sense the ardent power which there abounds...
No more can I call liberty my own,
There's naught remains to me but hope alone.

As the poem could not be signed with the author's true name owing to conditions then, the mother invented the pen-name, "Lesya", a diminutive of Larysa, and "Ukrainka," a designation of her origin. The daughter ever after used the same name and is universally known by it.

Another person who greatly influenced her literary development was her uncle, Mykhaylo Drahomaniv. Although he had to leave Russia to continue his activity abroad when Lesya was only five years old, his personality and activity were kept very much alive in the family and when Lesya was a few years older, a correspondence between uncle and niece began which lasted until his death in 1895 at Sofia in Bulgaria while Lesya was making her first and only visit to him. In his letters Drahomaniv wrote to her about political conditions in Galician Ukraine, discussed plans for future publications, sent her volume of the latest in European literatures, — in short, he helped to widen her intellectual horizon and imbued her with his democratic ideals. His passing was a heavy blow to Lesya, but all her life remained his faithful disciple and the propagandist of his progressive and "westernizing" ideas.

The child's environment was favorable for the development of a talent of the first rank, namely: a quiet, small provincial town in the lovely woodlands of Volhynia, a cultured home, the wise guidance of a mother who was herself a distinguished authoress, discussions of the elders in which the children themselves took part and by which they became acquainted with Ukrainian history, ideals, and aspirations. In addition, Lesya studied other languages and their literatures so that by the time she reached maturity she had an excellent knowledge of Russian, German, French, and English, as well as a familiarity with Latin and Greek. All this gave her exceptional advantages from the point of view of a wide erudition compared to other Ukrainian poets, who, generally speaking, enjoyed no such intellectual equipment.

However, this idyllic picture was soon clouded by the onset of an implacable disease, tuberculosis, which never left her until it laid her in the grave. The remaining thirty years of her life are largely a chronology of the various places abroad to which she was sent to recover her health, if possible. In 1897 she underwent an operation in Berlin which halted the progress of the disease for the time being, but it soon reappeared in another part of her body. In 1907, in a period of comparative relief from suffering she married Klyment B. Kvitka, but shortly thereafter she had to go south again. Another trip to Berlin frustrated all hopes of improvement by

an operation. All the specialists could do was to advise residence in Egypt with its mild winters as the only recourse for prolonging life. It is manifest that such a life imposed intolerable conditions upon her as a writer. "Many a time she used to say," wrote a friend in her reminiscences of Lesya Ukrainka, "that she no longer had the strength to live the life of a hothouse plant torn away from its native soil, and yet though living far away from her home and family, her thoughts were continually flying back to her country." When one takes into account that every thought to which she managed to give expression was only accomplished by a mighty effort of will and at the expense of a small stock of physical strength, one can rightly estimate the heroic note which rings in so much of her poetry, as in this, for example, with its personal reference to her own state, but with a larger and pointed application to the weakness of so many of her too-yielding fellow-countrymen:

Yet none the less my thoughts fly back to thee,
My sorely tried, despoiled, and hapless land!
Grief gets the upper hand
And fills my soul with tears and misery.

In many a land I've witnessed violence,
Yet ne'er have seen a lot that's worse than thine.
I'd weep that fate malign,
But shame on tears which flow from impotence.

We've wept and shed such tears in copious flood;
The land entire could sink and in them drown.
Enough have trickled down —
What use are tears where there's so little blood?

It was during the final years of her "sanguinary struggle with death, "that she produced some of the finest of her dramatic poems, notably *The Noble Woman, Forest Song, Martianus the Lawyer,* and *The Stone Host.* How much these splendid productions cost the writer none will ever know although there are a few details extant which show under what desperate conditions they were put on paper. They were mainly accomplished in spasms of supreme creative activity followed by periods of visible mental and physical prostration. Some things that she wrote comparatively smoothly, and were composed at one stretch in a single night or in space of two, three, or four consecutive days. Others demanded many periods of work with lengthy intermissions. After a month of feverish literary activity would follow months of exhaustion and inertia, "dead days," which harassed the poetess with nightmares of the possible complete failure of her creative powers. In a letter to a close friend in 1912, she gave instructions what to do with her papers in such an eventuality. She wrote: "Who can tell how long my powers may still serve me? I am burning myself out bit by bit. Someday I must go out for good — no candle lasts for ever, but let my friends continue to cherish the illusion that there is no end to this candle." The inevitable end came, however. Not long after her last return from Egypt to attend a public assembly in Kiev, Lesya Ukrainka died, August 1, 1913, at Surama, a health resort near Tiflis in the Caucasus. Within a week her body was interred in a cemetery in Kiev, and all that remained were the throbbing memories of her relatives and friends and her vibrant lyrics, her splendid dramatic poems, and some fine prose stories, novelettes, and sketches.

In marked contrast to the vicissitudes of her physical life, the artistic life of Lesya Ukrainka was one of steady and constant advance and development. From her earliest years she was fully conscious of her vocation as a creative writer; she followed this goal all through her life and literally died with pen in hand. It is clear from the testimony of her friends and from her correspondence that, as few other writers have been, she was convinced from childhood of her calling as a poetess and, under her mother's guidance, diligently studied to perfect herself in the art of poetic expression. Her productiveness increased in growing power and skill with very few lapses or deviations. The first influences exercised upon her were those of Shevchenko and his successors, such as Kulish and Starytsky. This was followed by a study of Russian poetry and next by that of various European poets. Of the latter she clearly shows the influence of Heine, but more and more she worked out her own independent and original style. However, Heine with his radical romanticism and sardonic irony seems to have been most congenial to her cast of mind. She studied and translated his *Buch der Lieder* and in so doing achieved a similar mastery of aphoristic irony so frequently met with in her work and of which the following lines are a good example:

(To be continued)

MINISTER POINTS OUT HUMAN RIGHTS' ABUSES IN SOVIET UNIION

OTTAWA. The Canadian Government has taken a strong position at Belgrade in speaking out on behalf of those who cannot speak for themselves and shall continue to do so, said the Honourable Norman Cafik, Minister of Multiculturalism in the House of Commons last night. Speaking on the question of human rights in Canada's foreign policy, the Minister deplored "the way human rights are abused and denied in the Soviet Union".

Mr. Cafik pointed out that Canada had every right to monitor and criticize the Soviet Union under the agreement reached in the Final Act of the Conference on Security and Co-operation in Europe. The Helsinki Accords has given a new dimension to humanitarian principles by reaffirming each State's right to be concerned with the manner in which human rights and fundamental freedoms are respected by others.

The Canadian Government cannot ignore the concerns of millions of Canadians who are vehemently opposed to the arrests of Soviet citizens whose only "crime" is the monitoring of their country's compliance with the Helsinki Accords. In Moscow, members of the Public Group to Promote the Observance of the Helsinki Agreements in the U.S.S.R., Yurii Orlov and Alexander Ginzburg were arrested early in February this year for their participation in this group. At the same time in Ukraine, members of the Kiev Monitoring Group, Mykola Rudenko and Oleksii Tykhyi, were also arrested for their concerns about the Soviet disregard of basic human freedoms. Even if they do not yet have the right to monitor, we certainly do and will, promised Mr. Cafik.

The right of free movement of people and the right to choose one's country of residence are fundamental freedoms taken for granted by many Canadians. The continued restrictions on Soviet emigration, especially the harassment, loss of employment and arrests of Soviet Jews wishing to emigrate were actions also strongly condemned by the Multiculturalism Minister.

Pointing to the Anatoly Shcharansky case, Mr. Cafik informed the House of his meeting in Toronto, on behalf of the Government, with thirty relatives of Anatoly Shcharansky in Canada. The Minister underlined that Canada had made formal representations to the Soviet Government to allow the 29 year old Soviet Jew to join his relatives in Canada before any formal charge would be laid. No response has been received to date. The young computer programmer was refused an emigration visa after his wife had been encouraged by Soviet officials to go on ahead to Israel. Soon after joining the Helsinki Monitoring Group in Moscow, he was arrested and has been held without charge for the last nine months. "It is time that the government gave consideration to further action in this connection so that the Shcharansky family and all Canadians will know that we in Canada do not take violations of human rights lightly" promised the Minister.

Public opinion is having some success with the current Soviet Regime. Neither Ginzburg nor Orlov have yet been put on trial, and the Kremlin has agreed to a further six month police investigation before laying charges against Shcharansky, stated Mr. Cafik. It appears that the Soviet Union is hoping to avoid the embarrassment of a major dissident trial during the current Belgrade Conference on European Security.

Canada has taken a strong and positive position at Belgrade. Quoting from Canada's opening address Mr. Cafik noted that "the Canadian government has pursued a policy that attaches priorities to the reunification of families". The factor of credibility with respect to the Final Act could be crucial to public support for detente in Canada. "Our respect for the domestic integrity of a nation does not mean we have to violate our decent and basic respect for the human rights of citizens in any country of the world", concluded the Minister.

ВІДДІЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

Леонід Глібов

Зимова пісенька

Зимонько-снігуронько,
Наша білогрудочко,
Не верти хвостом,
А труси тихесенько,
Рівненько, гладесенько
Срібненьким сніжком!
Ми повибігаємо,
Снігу накачаємо
Купу за садком;
Бабу здоровенную,
Уночі страшенную,
Зліпимо гуртом.
Зробим очі чорнії,
Рот і ніс червонії,
Буде як мара!
День і ніч стоятиме,
Вовка проганятиме
З нашого двора.
Гляне ясне сонечко
В весняне віконечко,
Бабу припече;
Де й мороз той дінеться,
Геть від баби кинеться,
З ляку утече.

Вадим Крищенко

ДУДАРИК

Я собі дударик —
Ду-ду-ду.
Слідом за собою
Пісеньку веду.

І земля дзвінкіша
Навкруги стає,
Коли наслухає
Дудання моє.

Що це за котило

Загадка Василя Хомика

Котилось котило —
Золоте барило.
Закотилось за гору —
Прийшла ніч до двору.

Іван Франко

ЛИСИЧКА І ЖУРАВЕЛЬ

Лисичка з Журавлем у велику приязнь зайшли, навіть десь покумалися. От Лисичка і кличе Журавля до себе в гості.

— Приходи, кумцю! Приходи, любочку Чим хата багата, тим і пригощу.

Іде Журавель на прошений обід, а Лисичка наварила кашки з молочком, розмазала тонесенько по тарілці та й поставила перед кумом.

— Живися, кумочку, не погордуй! Сама варила.

Журавель стук-стук дзьобом, — нічого не спіймав. А Лисичка тим часом лиже та й лиже кашку, аж поки сама всієї не з'їла. А коли кашки не стало, вона й мовить:

— Вибачай, кумочку, більше не маю вас чим гостити.

— Спасибі й за те, — пісним голосом промовив Журавель. — А ти б, кумонько, до мене завтра в гості прийшла!

— Добре, кумочку, прийду, чому не прийти, — мовить Лисичка.

На другий день приходить Лисичка, а Журавель наварив м'яса, бурячків, квасольки, картопельки, покраяв усе те на дрібні шматочки, зложив у високе горнятко з вузькою шийкою та й поставив на столі перед Лисичкою.

— Живися, кумонько! Не погордуй, люба моя, — припрошує Журавель.

Нюхає Лисичка — добра страва! Встромляє голову до горнятка, не йде голова! Пробує лапою, годі витягнути.

Крутиться Лисичка, заскакує і з відси й з відти довкола горнятка — нічого не порадить. А Журавель дзьоб-дзьоб у горнятко, та й їсть собі шматочок за шматочком, поки всього не виїв.

— Вибачайте, кумонько, — мовить, випорожнивши горнятко, — чим хата багата, тим рада, а більше на сей раз нічого не розстарався.

Розсердилася Лисичка, навіть не подякувала за гостину. Вона, бачите, думала, що на цілий тиждень наїсться, а тут прийшлося додому йти, облизня спіймавши. Від тоді й зареклася Лисичка з Журавлем приязнь водити.

МУЗЕЙНІ ВІСТІ

МУЗЕЙ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ

ПОЖЕРТВИ НА МУЗЕЙНУ ФУНДАЦІЮ

Василь і Юстина Федейко — Гай Левел, Альберта	$1,000.00
Metropolitan Ladies League, Шервуд Парк, Альберта	100.00
Едмонтон	
Андрій і Марія Школяр	100.00
Параня Саламандик	50.00
Анна Ґрегорі	50.00
Панство С. Самоїл	50.00
Панна В. Чумер	5.00
Лелія Івасюк	25.00
Марія Волощук	25.00
Євген і Марія Вавринюк	200.00
Марія Лазарук	10.00
Василь Кравець	25.00
Галя Ґрекул	100.00
(в пам'ять дочки Йосефи Мельничук і батька Николи Маланчук)	
Ніна Виристюк	10.00
Гафія Янішевська	5.00
Ольга Пасочник	20.00
Анна Данилович	100.00
(в пам'ять чоловіка — Івана Даниловича)	
Василь і Марія Гавриш	1,000.00
(в пам'ять родичів Миколи і Анастасії Гавриш й Миколи і Варвари Горбай)	
Орест Стратійчук	20.00
(з нагоди 80-літт уродин мами — добр. С. Стратійчук)	
Панство Іван Ґрегорі	100.00
Софія Гриник	100.00
(в пам'ять чоловіка)	
Софія Гриник	100.00
(в пам'ять сестри Марії Солован)	
Юлія Никифорук — Торонто, Онт.	1,000.00
(в пам'ять батька Лева Боднарука)	
Відділ Доньки України — Монтреал, Квебек	100.00
Флоренц Пачковська — Бирнабі, Б. К.	100.00
Відділ ім. Святої Ольги — Вернон, Б. К.	100.00
Катерина Лабюк — Канора, Саск.	125.00
Анна Скоробогач — Саскатун, Саск.	10.00
Анастасія Кіщук — Саскатун (раніше зложила 85.00)	15.00
Євфрозина Рудевська — Саскатун, Саск.	50.00
Проф. Дмитро і Галя Максимюк — Саскатун	25.00
Пані А. Тордон — Присвил, Саск.	10.00
Відділ ім. Святої Ольги — Толстой, Ман.	50.00
Добр. Єлисавета Кокорудз — Шіго, Саск.	12.00
Дора Кіндрачук — Норт Бетлфорд, Саск.	20.00
Завіщення пок. Василя І. Перепелюка, Давфин, Ман.	100.00
Відділу Союзу Українок — Белґрейв, Саск.	10.00

Дальші пожертви просимо слати на адресу:

U.W.A.C Museum Foundation Fund
1240 Temperance St.
Saskatoon, Sask., Canada S7N 0R1

До всіх членів:

Саскатун, 12 грудня, 1977 р.

На прохання наших членів, Дирекція Музею, вирішила регулярно видавати обіжник, який, безпосередно, буде розсилатися до всіх членів С.У.К. і Музею, щоб, хоч коротенько, поінформувати Вас у справі різних програм та наших плянів відносно нового музейного будинку.

Перш за все, хочемо висловити свою подяку членкиням С.У.К., котрі від самих початків передбачали потребу і працювали для заснування музею. Рівночасно ж, бажаємо висловити признання мистецьким та музейним комітетам, які збирали експонати і опікувалися колекцією, реєструванням, і виставками на протязі багатьох років у старому Інституті при 401 Мейн Ст.

Також, ми відчуваємо глибоку вдячність перед Дирекцією Інституту ім. Петра Могили, котра протягом 12-ти років забезпечувала Музей безкоштовним приміщенням в Інституті, 1240 Темперанс Ст.

В новому просторнішому приміщенні, з великим штабом, з добровільною допомогою та привабливими експонатами, ми були спроможні відкрити Музей для загальної публіки. У цей спосіб, Музей придбав собі в деякій мірі громадське визнання, яке в свою чергу допомогло нам вдатися і дістати грошову допомогу від Федерального та Провінційного урядів для таких проєктів як: виставкові шафи, катальогування, та подорожні експонати. З допомогою нашої директорки та музеолога — Лінди Лазарович, а також і, працюючи у тісних зв'язках з Національним Музеєм Канади в Оттаві та його консультантами, нам удалося одержати дотацію вартістю $200,000 дол. від Федерального Уряду на будову нового будинку.

Внаслідок нашої аплікації на додаткові

фонди, ми незабаром сподіваємося дістати запевнення від Саскачеванського Уряду, що ми одержимо провінційну дотацію вартістю $250,000 дол. з тим розумінням, що ми зберемо для цього проєкту мінімально $150,000, перед запрошенням тендерів ранньою весною.

Наші архітекти тепер підготовляють пляни на будівлю двоповерхового будинку, розміром 13,000 стіп, який буде побудований на вільній ділянці, що виходить на річку Саскачеван. Передбачений кошт нового будинку буде становити приблизно $450,000, в додатку до кошту землі, яка оцінюється на $250,000. Ця ділянка землі була куплена 2 роки тому разом з існуючим канцелярійним будинком, винаймлення якого приносить нам поважний прихід.

Тому, що новий музейний будинок є головним підприємством і зобов'язанням нашої організації, фінанси стають нашою головною турботою у даний час. Ми дуже вдячні за численні щирі пожертвування, які ми одержали за останніх п'ять місяців. Проте, щоб одержати провінційну дотацію, ми хочемо попросити Вас, щоб Ви підтримали цей проєкт, посилаючи свої пожертви якнайскоріше.

Для жертводавців видаватимемо податкові посвідки.

Ваша співпраця в даний час значно полегшить трудне завдання нашого Фінансового Комітету.

Почувайтеся свобідно завітати до Музею і не вагайтеся вдатися до нас за додатковою інформацією.

З пошаною,

Марія Ткачук,
голова дирекції

Михайло Бойчук,
директор та голова
Будівельного Комітету

КВІТИ НЕЗАБУТНІМ

У світлу пам'ять мого дорогого мужа, батька і дідуся, бл. п. Михайла Коваля, який упокоївся 15 жовтня 1977 року складаю $10.00 на журнал „Промінь".

Дружина Єлена Кова;ь, Калгарі

— — — — —

Складаємо нев'янучий вінок на свіжу могилу нам дорогої сестри і братової Тетяни Кіцул, яка упокоїлася в Україні в м. серпні 1977 року. В світлу пам'ять покійної засилаємо $20.00 на журнал „Промінь".

Домка і Олекса Ленько,
Канора, Саск.

— — — — —

У п'ятнадцяту річницю смерти мого мужа, батька і дідуня, бл. п. Федора Калина, який упокоївся 5 січня 1963 року, в його світлу пам'ять складаю $10.00 на журнал „Промінь".

Анна Калин і дочка Марія Цьона
Блейн Лейк, Саск.

— — — — —

У шосту річницю відходу у вічність дорогого мужа, батька і дідуня, бл. п. Николая Яківця, який упокоївся 27 грудня 1971 року, в його світлу пам'ять засилаю $5.00 на журнал „Промінь". Покійному вічна пам'ять.

Дружина Марія Яковець, Брентфорд

— — — — —

У світлу пам'ять наших родичів, бл. п. Василя і Анни Стефурів і бл. п. Василя та Ярини Хімюк, замість китиці квітів висилаємо $5.00 на журнал „Промінь".

Дочка Марія і зять Іван Хімюк, Вінніпег

— — — — —

У першу річницю смерти мого дорогого брата Миколи Грицишина, який упокоївся 30 січня 1977 року в м. Торонті, в його світлу пам'ять кладу нев'янучий вінок на його могилу і засилаю $5.00 на „Промінь".

Одинока сестра Михаліна Нема, Монтреал

У світлу пам'ять достойних о.о. духовних, заслужених церковних і народніх діячів бл. п. Василя Кудрика і бл. п. Томи Ковалишина складаю ніколи не в'янучі квіти за їх велику християнську і національну науку, яку вони лишили нам, засилаю на журнал „Промінь" $12.00.

Софія Кушнірук, Виниярд, Саск.

— — — — —

У десяту річницю світлої пам'яті мого мужа Іллі Яковича, який упокоївся 3 січня 1968 року, складаю $10.00 на журнал „Промінь".

Марія Я. Татарчук, Ст. Лін, Кве.

— — — — —

Складаємо нев'янучий вінок в пам'ять наших дорогих, улюблених і незабутніх родичів: батька Григорія і мами Марії Михалишиних в Едмонтоні і в їх світлу пам'ять засилаємо $15.00 на журнал „Промінь".

Дочка Наталя і зять Володимир Базюк, Едмонтон

— — — — —

Кладу китицю нев'янучих троянд на свіжу могилу моєї дорогої дружини Марії Костюк, мами і бабуні наших дітей, яка так тихо відійшла у Вічність. У її незабутню пам'ять складаю $50.00 на журнал „Промінь".

Володимир Костюк, дочка Маріяна і внуки — Вінніпег

— — — — —

У третю річницю смерти мого незабутнього, дорогого мужа, батька і дідуся Петра Гриника, який залишив нас 25 грудня 1974 року, складаю в його світлу пам'ять нев'янучий вінок — 100.00 дол. на Музей в Саскатуні і 15.00 дол. на „Промінь".

Дружина Софія, син Микола і внуки, Едмонтон

ГРОМАДСЬКА І РОДИННА ХРОНІКА

50-ЛІТТЯ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ ВІДДІЛУ ІМ. О. ПЧІЛКИ ЙОРКТОН, САСК.

З 50-літнього ювілею Союзу Українок ім. О. Пчілки в Йорктоні, Саск. Вхід членок в авдиторію.

В неділю 9-го жовтня 1977 року в Йорктоні, Саск. відбувся 50-літній ювілей відділу ім. Олени Пчілки. Ще напередодні ювілею в суботу вечером усі членкині-ювілятки приступили до св. Сповіді в церкві Св. Преображення. В неділю о год. 9:40 ранку о. прот. С. Зузак відправив Панахиду за померших членок відділу, підчас якої усі членки стояли з засвідченими свічками. Відтак відбулася св. Літургія. По закінченні св. Літургії був Молебень за здоров'я членок.

Торжественні відправи, глибокозмістовна проповідь отця пароха, гарний спів хору під дир. п. В. Ґреґорі, св. Причастя членок відділу, які були одягнені у вишиті блюзки та довгі чорні спідниці — все це зробило дуже побожне та зворушливе враження на присутніх. Опісля всі перейшли до нової авдиторії на ювілейний бенкет. Авдиторія була святочно вдекорована. Не передній стіні над сценою був великий золотий смолоскип на синім полотні та золотими буквами — „50-літній Ювілей 1927 - 1977". По боках висіли портрети Олени Пчілки і Лесі Українки, прибрані вишитими рушниками. На головному столі, застеленому вишитим обрусом, були золоті свічки, колачі, ювілейний торт а по боках квіти. По лівій стороні сцени була виставка, що складалася з українських вишивок різних стібів та килимів

Входячи до залі учасники вписувалися в ювілейну книгу, а всім членкам відділу причіплено корсаж. Членки входили за столи парами. Наперед йшли — гостя-бесідниця д-р Савеля Стечишин та голова відділу пані А. Кучерява, яка несла прапор С.У.К., за ними всі інші членки. Під час входу в авдиторію, пані О. Ковальська приграваля на піяно гимн Союзу Українок Канади. Перед обідом церковний хор проспівав „Отче наш" а прот. С. Зузак поблагословив страви.

Свято офіційно відкрила вступним словом голова ювілейного комітету пані А. Цимбаліста. Вона також переводила програму. Церковний хор відспівав „О Канадо" та „Славна Всеціво". Окремою, зворушливою церемонією було вшанування 40 покійних членок. Господиня свята читала імена покійних а членки відділу по черзі вставляли квітку в пам'ять покійної у прибраний папороттю великий білий кошик, а церковний хор співав тихенько „Вічна пам'ять". Після того представлено головний стіл за яким сиділи: — головна доповідачка д-р С. Стечишин з Саскатуну, прот. о. С. Зузак з добродійкою, голова відділу — пані А. Кучерява, голова громади п. Т. Клевчук, голова ТУС — п. В. Крип'якевич, голова СУМК — панна Ш. Ґарман, бувші голови відділу — пані А. Лис, пані П. Процишин, пані К. Курилюк і пані Л. Піць, почесні членки: — В. Трофанюк, пані П. Думка і пані М. Дверничук, одна з основниць пані К. Яремко, 50-літні членки С.У.К. — пані Р. Стратійчук і пані К. Бортняк. Кожну членку за головним столом вдекоровано корсажем з живих квітів. Потім членки відділу відспівали гим Союзу Українок Канади. Пані А. Кучерява — голова відділу у своєму слові висловила велике признання членкам за досі виконану півстолітню працю та побажала, щоби і в будучому все членство продовжувало ту корисну працю для нашої церкви й українського народу.

Від Блаженнішого Владики Андрея відчитав привіт о. прот. С. Зузак. По цьому слідували привіти — від о. пароха, голови церковної громади, голови ТУС та голови СУМК. Писемні привіти відчитали пані К. Волощук і пані Л. Джарман від голови С.У.К. пані Шемелюк, голови Пров. Екз. — пані Е. Табашнюк, голови СУС д-ра Л. Фарини, Йорктонського Клюбу Укр. Професіоналістів і Підприємців, основоположниці та першої голови відділу — пані А. Стечишин з Келґарі, бувших голов — добр. М. Керніцької, пані Е. Погорлик і від бувшої членки пані Пасічник. Були ще привіти від відділів з Кемсек і Ватсон. Привіт від відділу з Канори дала добр. О. Бойчук. Прочитано також привіти Прем'єра Канади та від провінційного уряду Саскачевану.

Коротку історію відділу за 50 років опрацювала і прочитала пані П. Семенюк, почавши від самих початків 1927 року, коли було вписано лише 16 членок. Тепер наш відділ начислює 127 членок.

Жіночий хор відділу під управою пані О. Ковальської проспівав три пісні „Ой вербиченько", „Червоні маки" та „Село", чим дуже прикра-

сив пополудневу програму. Хористки були вбрані у прекрасні вишиті довгі сукні, спеціяльно вишиті на цей ювілей. Фіялка Семенюк дуже гарно продеклямувала поему патронки відділу Олени Пчілки „Пісня".

Представляючи гостю-бесідницю, добр. Г. Зузак підкреслила, що д-р С. Стечишин, як основоположниця та довголітня голова Союзу Українок є найбільш заслуженою жінкою в історії Союзу, і ми дуже щасливі, що маємо нині нагоду послухати її доповіді.

Д-р С. Стечишин привітала членок відділу і всіх учасників свята, дала признання членкам за пророблену 50-літню працю та висловила свою радість, що має нагоду бути на цьому величньому ювілею. У своїй добре обдуманій та глибоко змістовній промові розказала про тяжкі початки та здобутки Союзу Українок Канади, пригадала високі цілі Союзу, зупинилась над важливістю плекання української мови та заохочувала родичів говорити рідною мовою у своїх домах та на зборах організацій. Всі присутні винагородили доповідачку гучними оплесками та повстанням з місць. Наймолодша членка відділу пані О. Ковальська подякувала доповідачці за цінну, добре виголошену та повчаючу промову.

Відтак відбулося вручення грамот і шпильок членкам за 50-літню приналежність до Союзу Українок Канади .Це також була дуже зворушлива точка на програмі. Пані П. Семенюк коротко прочитувала опис активності кожної відзначеної членки, зазначуючи функції, які вона виконувала у відділі, а грамоти і шпильки вручувала голова відділу. Відзначеними членками були — пані К. Яремко одна з перших членок відділу в Йорктоні та пані К. Бортняк і пані А. Лис, які заки включилися до відділу в Йорктоні, працювали у відділах в інших місцевостях. В імені відзначених членок подякувала пані А. Лис і закликала молодших членок щиро працювати в Союзі Українок для свого народу і його культури.

Членки відділу дуже жалували, що не було можливим прибути на наш ювілей основоположниці та першій голові пані А. Стечишин, яка очолювала наш відділ продовж 16 літ. Вона усвідомлювала жінок-піонерок та заохочувала їх ставати в ряди Жіночого Тов. і дуже багато потрудилася для відділу. Наш відділ глибоко оцінює її піонерсько-організаційну працю та завжди буде пам'ятати її заслуги для Союзу Українок Канади.

Хор церковної громади під дирігентурою п. В. Ґрегорі відспівав пісню „Ой у лузі". Сумківець Лорен Дереновський відграв кілька пісень на акордеоні, а студентки — Надя Дмитрук і Людмила Марівцан дуже гарно відспівали кілька пісень.

Заст. голови пані Л. Вінтоник склала належну подяку ювілейному комітетові під проводом пані А. Цимбалістої та пані К. Волощук, за належні приготування до ювілею і добре переведення ювілейної програми, а також подякувала тим членкиням і членам громади та сумківцям, які услугували біля столів, та усім, що взяли активну участь у ювілейній програмі, як і тим, що своєю присутністю звеличали ювілейні святкування.

Закінчено програму відспіванням гимну „Ще не вмерла Україна". Відтак соціяльний комітет вгостив сіх ювілейним тортом і кавою.

На місці буде зазначити, що ювілейний комітет під проводом пані А. Цимбалістої ще під час міського „Екзбишен" приготовив надзвичайно гарний „фловт" що символізував „50-ліття СУК" і цей „фловт" виграв першу нагороду в Йорктоні, а також виграв нагороду на фестивалі у Давфині. Також видано невелику Ювілейну програмову книжку, в якій поміщено крім ювілейної програми, — привіти, історію відділу, цілі Союзу та здобутки нашого відділу за 50 років. Також з нагоди 50-ліття відділ за старанням комітету під проводом пані Н. Гишки приготовив і видав Куховарську книжку. З-поміж інших ювілейних проєктів варто згадати про ювілейну ковдру, на якій є вишитий смолоскип та роки 1927 - 1977 й імена кожної членки. Цей проєкт очолювала пані В. Трофанюк.

Ці та другі ювілейні проєкти забрали багато труду й часу, але завдяки нашому працьовитому членству, все було успішно виконано і тепер ми маємо повне задоволення у своїх серцях, що наша праця була потрібна і корисна.

Цей 50-літній Ювілей відділу своєю багатою мистецькою програмою і святкуванням залишив глибоке враження на успіх учасників а зокрема на членок відділу та заохотив молоде жіноцтво включатися у членство Союзу Українок та йти слідами своїх відзначених попередниць.

Півстолітня муравлина праця вже відійшла в історію, а перед нами нові перспективи, нові завдання і нові проблеми. Об'єднуймося усі українські жінки в Союзі Українок і з піднесеним прапором ставаймо до спільної праці, для збереження багатої культури українського народу і його св. Української Православної Церкви.

З нагоди 50-ліття нашого відділу, пересилаємо 50 дол. на пресовий фонд „Променя".

Галя Зузак, кореспондент. секр.

ВЕЧІР З НАГОДИ СВЯТА КНИЖКИ ГРІМЗБІ, ОНТ.

Як щороку, так і цього, наше жіноче т-во ім. Княгині Ольги збиралось улаштувати Свято Книжки в м. жовтні та на жаль, того місяця не було змоги, а щоб не лишитись без свята, ми рішили улаштувати його в листопаді.

Отже на заклик о. настоятеля в церкві по Службі Божій Свято Книжки проголошено на вівторок вечером 5 листопада.

Того вечора членки нашого відділу і голова відділу пані Марія Нечай удекорували стіл творами Лесі Українки та книжками інших авторів. Програму вечора відкрила голова п-і М. Нечай привітавши присутніх. Молитву провів Всеч. о. Гудима. Вступне слово до програми виголосила пані М. Бурак. Т. Д. Лиса прочитала реферат п. Г. Сенишин, що був виголошений на Ювіл. З'їзді в Саскатуні „Українська мово, де ти?" П. А. Озимчук прочитав дещо з творів Лесі Українки і поему „Хрест Миколи Руденка", що присутні вислухали з великим зацікавленням. Забирали слово і дехто з гостей на залі на прохання нашої голови, як наш дорогий гість о. митр. В. Федак. У своїм слові о. Федак висловився похвально, що наше жіноче т-во, хоч числом мале, то все одно не забуває про таку освітню працю як Свято Книжки, навівши слова Івана Франка, що:

„Книги — морська глибина,
Хто пірне в них до дна,
Той хоч труду мав досить
Дивні перли виносить".

Отець Гудима у своїм слові підкреслив, що між книжками Біблія, як

Святе Письмо повинна займати перше місце. Пані М. Нечай склала подяку всім учасникам і гостям та зробила заклик з нагоди свята книжки скласти на пресовий фонд нашого журнала „Промінь". Присутні склали $29.00. Щира подяка жертводавцям.

По цім пані подали чай, каву і перекуску. Ще довго присутні вели дружню гутірку за чаєм, а членки були вдоволені, що хоч у малій скількості, то зробили добре діло — вшанували друковане слово і придбали дар для нашого журнала.

Т. Д. Лиса

ЮВІЛЕЙНИЙ ЧАЙ І ВІДЗНАЧЕННЯ ЧЛЕНОК
Едмонтон

Відділ Союзу Українок при Катедрі Св. Івана в Едмонтоні улаштував чай, який відбувся 28 серпня 1977. Програму імпрези відкрила вступним словом голова ювілейного комітету пані Параскевія Сліпчук, митр. прот. о. О. Хом'як провів молитву і склав привіт. Інші особи-репрезентанти, що склали привіти: голова Союзу Українок Канади — Анастасія Шемелюк, голова пров. екзекутиви Союзу Українок на Альберту — Наталка Фарина, голова Катедральної громади і голова ТУС — Отто Єринюк.

Слідуючою точкою на програмі було вшанування членок за 25-літню працю і організації, відзначено пань: Надю Боднар, Анну Скубу, Параню Гавриляк, Стефанію Голубіцьку, Людвину Охітву, Анну Ґрегорі, Марію Мельничук, Марію Костів, Параскевію Мендрик, Анастасію Стефанець і одну переходову членку Марію Герик та Гафію Янішевську, яка є членкою 45 років. Цих членок представляли слідуючі особи: Леся Івасюк, Розалія Ґовда, Ольга Ганночко, Джеральдина Наконечна. Грамоту і відзнаку Союзу вручала голова відділу Василина Бойко. Переходову членку Марію Ґерик представила голова Союзу Українок пані А. Шемелюк, а бувших голів організації Союзу Українок, які були нагороджені грамотами на ювіл. з'їзді в Саскатуні — Стефанію Пауш, Лесю Івасюк, Софію Василишин, Катерину Міськів і Дарію Янду-Макмилин —представила Параскевія Сліпчук. Вона також представила голів Музею — Дарію Янду-Макмилин і Емму Верхомин.

Звіт з крайового ювілейного з'їзду в Саскатуні здавали делеґатки: Василина Бойко, Софія Гриник, Перла Калат, Ліна Леськів, Пилма Лазарович, Дора Корпан, Катерина Гавриш, Ніна Вірстюк, Розалія Ґовда. На закінчення програми о. В. Лакуста провів молитву. По цім комітет подав гостям чай.

Сидять зліва направо: Людвина Охітва, Стефанія Голубіцька, Анна Скуба, Анна Ґреьорі, Марія Мельничук, Параскевія Мендик, Марія Грекул, Гафія Янишевська; другий ряд: Леся Івасюк, Ольга Ганночко, Марія Прокопів, Розалія Ґовда, Василина Бойко — голова відділу, Параскевія Сліпчук, крайова голова Анастасія Шемелюк, Джеральдін Наконечна і Надія Боднар.

При дверях на вступі вітали гостей — Василина Бойко, Параскевія Сліпчук, добр. Марія Хом'як і добр. Марія Лакуста. Пам'яткову книгу доглядали: Катерина Гавриш і Стефанія Ортинська. Комітет ювілейного чаю: Параскевія Сліпчук, Леся Івасюк, Розалія Ґовда, Джеральдина Наконечна, Марія Пропоків і Ольга Ганночко.

Ніна Вірстюк, кор. секр.

ЮВІЛЕЙНА ІМПРЕЗА
Ейлешем - Кадет, Саск.

У неділю 17 липня 1977 р. членки відділу О. Пчілки відзначили 50-ліття Союзу Українок Канади разом із храмовим святом Петра і Павла.

Під час Служби Божої, яку відправляв о. Андрій Лакуста, молились присутні за спокій душ відійшовших у вічність членок. По Службі Божій відслужено Молебень за здоров'я членок.

Слідувало посвячення прапора С. У.К. Зверху до держака були причеплені довгі синьо-жовті стяжки, що їх тримали в руках членки, котрі були опісля потяті і роздані на пам'ятку.

З церкви всі перейшли до Народного Дому ім. Івана Франка на храмовий обід і Ювілейну програму.

Декорацію залі оформила панна Дарина Звоздецька — величавий смолоскип — напис „50-ліття" обведений вінком золотої пшениці.

Головний стіл застелений відповідним обрусом, по середині ювілейний торт, золоті свічки і гарний букет живих квітів.

По обіді приступили до святочної програми. Членки Союзу відспівали „О Мати Божа" і „Достойно". Отець А. Лакуста склав привіт, святочний реферат відчитала голова Марія Рудей. Історію відділу від початків до теперішнього часу передала почесна голова Анна А. Козунь. На закінчення членки відспівали гимн С.У.К. під диригентурою Савеля Рудея. Марія Рудей виголосила кінцеве слово і подяку для всіх учасників і присутніх.

Після програми членки роздали чай і ювілейний торт, що прикрашав головний стіл. Торт спекла і декорувала пані Маруся Козунь.

Розалія Козунь, секр./77

ВІДДІЛУ ІМ. ЛЕСІ УКРАЇНКИ РЕДФІЛД, САСК.

Дня 19 червня 1977 року наш відділ урочисто відсвяткував 50-ліття свого існування і відзначення заслужених членок відділу. Всечесний о. М. Стеценко відправив Молебень за всіх членок і Панахиду за покійних.

Програму провадила пані О. Никіфорук, голова товариства. Вона привітала гостей, учасників свята та членок з околиць Норт Бетлфорд, Гефорд та Витків. Слідували привіти від присутніх та писаний привіт від централі.

Сумківці приготовили кілька пісень, танок і деклямації. Жіночий хор з Гефорду відспівали дві пісні.

Історію 50-ліття відділу приготовила і прочитала пані Олеся Ковальська.

Пані К. Маліцька представила гостю бесідницю Е. Табашнюк з головною промовою.

Слідувала церемонія відзначення членок котрі працювали при товаристві 25 літ. Грамоти одержали: Оля Никіфорук, Наталка Ковальська та Анна Дмитрук.

На цім святі ми відзначили членок піонерок з Норт Бетлфорду, колись бувші наші перші членки. За їх двоголітню працю в т-ві вручено Василині Никіфорук, Юласі Дмитрук, Парасці Котик і Катерині Маліці ложечку на пам'ятку та корсаж. Ці чотири жінки працювали при товаристві по 50 літ або й довше.

Членки піонерки, які працювали у товаристві по 50 літ і більше. Зліва направо сидять: Василина Никіфорук, Югася Дмитрук, Параска Котик і Катерина Маліцька.

З ГРОМАДСЬКИХ ПОДІЙ У ВИНДЗОРІ

Дня 13 грудня 1976 року до Виндзору прибули в організаційних справах, голова Централі Союззу Українок Канади, пані, А. Шемелюк, та голова Східньої Екзекутиви пані Г. Сенишин.

Їх зустріли, на залізничній станції, голова місцевого відділу пані Г. Панчишак, заступниця пані Марія Старух та добр. Н. Метулинська. Після приємної зустрічі гостей повезли до гостинного дому п-ва Торошенків, де було запляновано їх перебування. Пані О. Торошенко сердечно привітала гостей, і подала гарну вечерю. І так в домашній, приємній, атмосфері всі присутні провели перший вечір. На другий день голови мали нараду з комітетом видання „Альбому Буковинських Узорів", а відтак мали разом обід. По обіді членкині цього Комітету показали шановним гостям місто Виндзор, а потім пані В. Костинюк та І. Римар гостили їх у своїх домах.

Увечорі 14 грудня, наші гості прибули до церковної залі, оглянули Собор, Музей, шкільні приміщення і все наше господарство. Вони були здивовані нашій господарці, що порівняно невелика, наша громада має так великі надбання: церковні будинки, авдиторії, та багато місця для різнородної праці, і що так скоро сплатили, здавалося непосильні, довги. Також виявляли захоплення, оглядаючи наш мистецький іконостас.

О сьомій годині вечора розпочалася офіційна зустріч, з членством нашого відділу, та присутніми членами ТУС і СУМК. Голова пані Г. Панчишак відкрила вечерок, привітала гостей і присутніх. Отець прот. В. Метулинський провів молитву.

Привіти склали: о. прот. В. Метулинський, від громади п. Нестор Костинюк — заступник голови, від місцевого відділу ТУС п. Вол. Вахна — голова, від СУМК п. Ю. Метулинський — голова.

Всі вони дали велике признання Союзу Українок, за велику працю для розвитку в усіх ділянках українського суспільства в Канаді, та Української Православної Церкви, зокрема.

Пані Г. Сенишин представила пані А. Шемелюк, й коротко познайомила присутніх з її багатогранною працею в Союзі Українок Канади і покликала її до слова.

Пані А. Шемелюк, привітавши присутніх, пояснила мету своєї офіційної поїздки, та обширно зреферувала цілі Союзу Українок на терені Канади. Її доповідь була цікава. Вона познайомила присутніх з працею головної управи Союзу Українок, та висловила жаль, що вже багато молоді не має доступу до нашої історії й культури, через брак знання української мови. Шановна Голова розповіла про приготовлення до 50-ліття Союзу, закликала навчитися гимн Союзу Українок, а також щоб відділ, на місці, відзначив цю велику дату, з огляду на те, що не всі зможуть побувати на З'їзді. Потім дала короткий огляд видавництва С.У.К., а головно про наш цінний журнал „Промінь". За всі цікаві й цінні інформації, подяку склала пані Марія

Старух, та разом з головою пані Г. Панчишак, вручили подарунки, обом головам, на милий спомин про Виндзор. По цьому соціяльний комітет запросив усіх присутніх на „чайне прийняття", яке було дуже гарно приготовлене. За горнятком чаю, витворилась приємна товариська атмосфера, та обмін думок.

На другий день ми, як звичайно в середу, займаємося приготовленням та продажею вареників... Обидві голови були присутні, й мали спільно з членками обід, та добру нагоду познайомитися з частиною нашої праці, що приносить відділові добрий дохід. По обіді, шановні гості, попрощавшись з виндзорцями, одержавши ще в дарунок плиту „Різдвяних колядок", наспівану нашим соборним хором, — від'їхали з п. Юрієм Торошенком до Чатам, Онтаріо, залишивши для нашого відділу приємні. спомини.

Н. Метулинська, секр.

СРІБНИЙ ЮВІЛЕЙ П-ВА ВАСИЛЯ І ТАСІ ТОЛСТОШЕЙ

В суботу 22 жовтня 1977 р. в залі православної громади в місті Гамільтоні відзначено 25 літній ювілей подружнього життя Василя і Тасі Толстошей. Відзначення почалося благословенням ювілят, яке довершили: о. митрат В. Федак і о. М. Кривих. Ювілейне прийняття відбулося в присутности друзів і родини: Людмила Варника з чоловіком Ґленом та Віра з чоловіком Миколою Гребенюком, який був господарем цього свята, та син Тарас Толстошей і внук Григорій Варника.

Батьки ювілят зустріли їх при дверях із хлібом і сіллю і поблагословили їх на добру майбутність. Під звуки музики гості гарно забавились до півночі.

Наступного дня відбулися так звані поправини в домі ювілят. Після поправин з дозволу господарів пані Е. Гребенюк провела збірку на пресу. Зібрали 57.00 дол., що розділили — половина на „Український Голос", а друга половина на журнал „Промінь".

Від усіх гостей бажаємо ювілятам Василеві і Тасі кріпкого здоров'я, щоб діждали золотого ювілею.

Щасти вам Боже!

Присутній бувший дружба

З НАГОДИ ДНЯ УРОДИН РОЗАЛІЇ ТОМАЩУК

В неділю 14-го серпня 1977 зійшлись родина, сусіди і приятелі, щоб вшанувати пані Розалію Томащук з нагоди 75-ліття.

Заля була гарно прибрана живими квітами. Пані Томашук увійшла до Народного Дому з двома синами. Унука удекорувала бабусю гарним корсажем.

Найстарший син Лука привітав всіх присутніх і висловив дуже гарні і цікаві та приємні спомини з культурно-освітньої і виховної ділянки. Попросив всіх встати і заспівати „На многії літа".

Наймолодший син Віктор також висловив подяку мамі і побажав всього найкращого.

Родина подала гарну перекуску. На закінчення всі встали і відспівали „Де згода в родині".

Замість дарунків присутні зложили $127.00 на Музей в Саскатуні. Пані Томащук також з цієї нагоди зложила $75.00 на Музей, $20.00 на відділ С.У.К. у Мічам і $10.00 на пресовий фонд „Променя".

Розалія Томащук прожила в околиці Мічам 58 років. Вона є основоположницею відділу С.У.К. ім. О. Кобилянської в Мічам. Вже довгі роки є сестрицею при церкві. .Вона виховала семеро дітей.

Зоня Марковська

З ДІЯЛЬНОСТИ ЖІНОЧОГО ВІДДІЛУ КУК У ГАМІЛЬТОНІ

21 березня 1977 р. в приміщенні дому СУМ відбулися річні збори жіночого відділу КУК. Після звітів членів управи та після уділення вотуму довір'я вибрано нову управу в такому складі: голова — п-і Л. Кривокульська, 1-ша заст. голови — п-і А. Полос, 2-га заст. голови — п-і Г. Лазарович, секретарка — п-і О. Кушнір, скарбничка — п-і Малярчин, англомовна секретарка — п-і У. Лучак. Культурно-освітня референтура: п-і А. Стецькович — голова, п-і С. Фесяк і п-і Д. Бродгед — члени; преса — п-і О. Кульчицька, архів — п-і С. Фесяк; зв'язкова з мистецькою радою — п-і Г. Лазарович; господарський комітет: п-і Г. Литвин — голова і п-і К. Яким'юк, п-і Прус, п-і Д. Кириченко — члени; телефон — п-і Кіналь; Суспільна служба — п-і Є. Гребенюк, п-і Цимбаліста, п-і О. Кушнір, п-і О. Габрович.

Контрольна комісія: п-і Левицька — голова, п-і Є. Гребенюк, п-і У. Лучак — члени.

КУРС РОЗМАЛЬОВАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ КЕРАМІКИ

Після дводенного „варстату праці" минулого року, наше жіноцтво дуже зацікавилося українською керамікою. За ініціятивою культурно-освітньої референтки А. Стецькович був такий курс зорганізований. Безплатне приміщення дала управа Дому Молоді (СУМ).

Цим курсом уміло й цікаво керувала п-і Людмила Сумик із Торонта. Лекції відбувалися 1 раз на тиждень, яких було 10. Остання лекція відбулаяс 21 червня при веселому чайку із смачним печивом, який приготовили учасниці курсу.

На цей курс постійно вчащало 10 до 12 учасниць, а дівчата-студентки вчилися безплатно.

І от за такий короткий час учасниці курсу навчилися розмальовувати чудові в гуцульському стилі вази, тарелі, також із прекрасними трипільськими мотивами (що сягають своєї стародавности 5—6 тисяч років), а також частинно квіткові мотиви Наддніпрянщини, особливо київські та полтавські.

Цей курс дав змогу учасницям краще оцінити красу ручного розпису

на глиняній посудині, його оригінальність, а також перевагу над так званим та широко поширюваним друкованим посудом, в якому мистецтво української кераміки відсутнє, бо це тільки вже „бізнес".

Кожна з учасниць курсу вже розмалювала чи то для себе чи й на дарунок приятелям як не тарілку, то вазу, глечик, або й малесенькі мініятюрки, яких можна більше вмістити на поличках шафи.

Плянується восени цей курс продовжити для ширшого поглиблення наддніпрянської кераміки у підборі гармонійних кольорів.

О. Кульчицька, пресова реф.

БЛ. П. ПАВЛО НОВАК
Ст. Кетеринс, Онт.

У неділю 18 вересня 1977 року, на 76 році життя, відійшов у вічність бл. п. Павло Новак.

Похоронні відправи відбувались в днях 20 і 21 вересня 1977 року, відправляв настоятель громади Св. Юрія УГПЦ в Ст. Кетеринс о. прот. Микола Критюк з участю церковного хору під диригентурою О. Мельничука.

Бл. п. Павло Новак народився 14 вересня 1901 року в Сарто, Манітоба. Був одружений з Маріею з дому Голінакі.

Покійний був трудолюбивої вдачі. Він любив і практично проявляє активну працю в церковно-громадському житті. Був активним членом церковної громади Св. Юрія в Ст. Кетеринс, Онт., почавши від 1942 року. Він був тихої, лагідної вдачі. Любив усім, чим тільки міг, помогти ближнім у потребах, а тим придбав багато приятелів, що взяли чисельну участь у його похоронних відправах.

Покійний лишив у смутку — дружину Марію та сина Василя.

Із збірок у пам'ять бл. п. Павла 30.00 дол. призначено на „Промінь".

Нехай Господь Бог потішить опечалену родину, а душу покійного прийме до Царства Небесного.

Вічна йому Пам'ять.

ОМК.

БЛ. П. НАДІЯ КОВАЛИШИН

У понеділок 29-го серпня 1977 р. відійшла у вічність, після довгої недуги в Сарнії, Онт., Надія Ковалишин, з дому Хміль. Надія народилася в с. Кушкивці, Тернопільської області. Одружилася з Яковом Ковалишиним у 1926 році.

Молоде подружжя виїхало 1927 р. до Канади, поселились у Вінніпегу, де відразу включились до існуючих організацій, як добрі українські патріоти.

Надія співпрацювала з мужем в гуртку Української Стрілецької Громади, УНО і ОУК, та була головою вінніпезького відділу Організації Українок Канади і займала інші становища в управі ОУК як теж і в інших організаціях. Була зв'язковою Одноцентового Фонду, членкою Будівельного комітету Дому УНО і представницею від ОУК до КУК. Надія зі своїм мужем була членкою славного хору під керівництвом проф. Олександра Кошиця.

У 1949 р. п-во Ковалишини переселися зі сином Іваном до Торонта. Після смерти мужа в 1967 році, Надія переїхала до свого сина та невістки Анни і внуків, які в цей час мешкали в Сарнії. Помимо тяжкої недуги, Надія була активною парафіянкою української православної Церкви Пресвятої Тройці.

Її душа переставилася від нас, та спочиває з Богом. Чин похорону відслужив Всеч. о. І. Крисфалусі, 31 серпня в храмі Пресвятої Тройці. Після Богослуження тіло покійної перевезено до Торонта на цвинтар „Проспект", де похований муж Яків. Блаженної пам'яти Надія залишила у глибокому смутку сина, невістку і чотири внуки.

* * *

ПОДЯКА

Складаємо глибоку подяку всім, що своїми молитвами, участю в похоронних відправах, датками на відслуження св. Літургії і інші добродійні цілі, та зложенням квітів прощали і віддали останню прислугу Покійні. Теж щиро дякуємо всім, що своїми співчуттями, духовою піддержкою і поміччю були з нами в часі нашого горя.

Окрему подяку складаємо приятельці Покійної, пані Софії Проців, представниці ОУК, за прощальні слова на могилі. Нехай Всевишній винагородить Вас і має у Своїй всемогучій опіці.

Син Іван, невістка Анна, внуки: Петруся, Надія, Даруся і Павлусь

БЛ. П. МАРІЯ ПАВЛИК
Гефорд, Саск.

Дня 23 липня 1977 р. в Університет Госпіталі в Саскатуні упокоїлась в Бозі на 77 році свого життя довголітня членка відділу Союзу Українок у Гефорді і членка Церкви бл. п. Марія Павлик.

Народилась Марія 1900 року в м. Омську на Сибірі в родині Григорія і Анни Жуків. Там же в Омську закінчила гімназію. Заміж вийшла 1922 року за Сергія Павлика. До Канади приїхала Марія Павлик з сином по другій світовій війні. Чоловік помер 1951 року на скитальщині. 1953 року прибула Марія з сином до Саскачевану до приятеля її пок. чоловіка п. А. Бапчинського на фарму до Кітлі, Саск. недалеко Гефорду, де й проживала ввесь той час.

У сороковий день по відході покійної Марії була відправлена поминальна Служба Божа — а по ній поминальний обід. Згадуючи заслуги покійної для своєї організації і Церкви п. А. Бапчинський призначив грошеві пожертви по $25.00 на Консисторію УГПЦ, Колегію Св. Андрея,

Інститут П. Могили, „Вісник", „Промінь", Український Голос".

Засмучений син Олександер і п. А. Бапчинський складають подяку всім тим, що брали участь у похороні.

Покійній Марії Вічна Пам'ять.

Присутній

БЛ. П. МАРІЯ КОЗМЕНЮК
Стінен, Саск.

В суботу 3 вересня 1977 р. несподівано упокоїлась на 59-тім році свого життя бл. п. Марія Козменюк, залишивши рідних з відчуттям великої втрати.

Марія вийшла заміж 1941 р. за Миколу Козменюка, також з цієї околиці. Почали своє родинне життя на власній фармі, опісля переїхали до Бріт. Колюмбії, а по якімсь часі вернулись в рідні сторони — Стінен і околицю. Господарили на фармі, а відтак придбали крамницю із продажем газоліни. В той самий час виховують двоє дітей.

Марія Козменюк була одною з перших членок відділу ім. Кн. Ольги в Стінен. Вона щиро працювала в громаді при Церкві Св. Димитрія. Була через сім років секретаркою, співала в хорі, була також активною в соціяльнім гуртку міста й околиці.

Велике число приятелів і знайомих прибули на похоронні відправи — Панахиду 6 вересня вечером, а наступного дня в Церкві Св. Димитрія відправляв парох о. прот. П. Шадурський, який зворушливо прощав покійну. В імені хористів прощала покійну диригентка добр. М. Шадурська. Членки відділу з прапором і свічками стояли біля труни покійної. Від членок відділу прощала покійну М. Курковська. Похоронена Марія на православному цвинтарі в Канорі.

Після похорону родина запросила всіх учасників на трапезу до церковної залі. В імені родини щиру подяку склав о. прот. П. Шадурський всім учасникам похорону, які віддали пошану покійній Марії. Присутні склали пожертви на нев'янучий вінок, які за згодою родини призначено на церкву. Муж покійної Микола Козменюк особисто склав $20.00 на „Промінь".

Залишила Марія у глибокому смутку чоловіка Миколу Козменюка, дочку Єлену з родиною, сина сина Дийла,, троє внуків, маму Анну, сестру Глорію, ближчу та дальшу родину. Залишається Марія навічно в пам'яті працівниць і приятелів. Покійній царство небесне.

Учасник похорону

50-ЛІТТЯ ВІДДІЛУ СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ ІМ. СВ. КН. ОЛЬГИ В ТОРОНТІ

(Доповідь виголошена на Ювілейнім бенкеті 23-го жовтня 1977 року)

Організований жіночий рух в Канаді розпочався в західніх провінціях Канади, куди переселялися з різних земель наші піонери з першої масової імміграції українців до Канади між 1891 і 1914 роком. Треба подивляти наших перших піонерів фармерів, які приїхали до чужої їм країни й зуміли за короткий час тяжкою працею обернути дикі канадські прерії та ліси у безмежні поля золотої пшениці.

Наші піонери при цьому не забували свій рідний край: вони зберегли у своїх серцях любов до рідного краю, до своєї церкви, до мови, до народніх традицій і звичаїв. Вони зрозуміли необхідність і значіння освіти для дітей і вже в першому поколінні бачимо освічених українців на різних позиціях у канадськім суспільстві.

Наші перші поселенці будували свої церкви, школи та розбудовували громадське життя. Уже у 1910 р. виходить перший український часопис в Канаді „Український Голос". Постають інститути, в яких виховується українська молодь, дівчата і хлопці, на майбутніх провідників народу. Перший Інститут ім. Петра Могили був заснований у 1916 р. у Саскатуні, другий — у 1918 р. Едмонтоні ім. Михайла Грушевського, який у 1944 р. був перейменований на Інститут ім. св. Івана. Інститут св. Володимира в Торонті був заснований 1944 р., коли збільшилася українська громада на сході Канади.

Наші жінки піонерки допомагали чоловікам фізичною працею на фармах, бо їхні чоловіки у пошуках необхідного заробітку ходили на працю на будову залізниці. Та що найголовніше жінки-матері дбали про утримання дому-родини, плекали наші чудові традиції та народнє мистецтво.

У різних місцевостях на заході Канади творяться жіночі товариства, які у 1926 р. на першому З'їзді українського жіноцтва в Канаді об'єднаються у Союзі Українок Канади.

Після першої світової війни й визвольних змагань в Україні за власну, хоч і короткотривалу самостійну державу приходить нова друга хвиля імміграції переважно на схід Канади.

В Торонті у 1920-х роках було вже поважне число українського жіноцтва, яке займалося громадською працею, влаштовувало покази українського народнього мистецтва на Канадській Національній Виставці, тощо.

У 1926 р. група свідомих громадян зорганізувала православну церковну громаду, настоятелем якої був о. Петро Білон. Свідоме українське жіноцтво горнулося до церкви й створило Жіноче Товариство при церкві. 17-го квітня 1927 р. зійшлося на ініціятивних сходинах шість сміливих і найсвідомих жінок, а це: Калина Єремійчук-Сакалюк, Пульхерія Мошук, Марія Богуцька, Марія Гуменюк, Емілія Деренюк та добр. Катерина Білон. На цих сходинах поставновлено створити Жіноче Товариство і намічено день основних зборів на 20-го квітня 1927 р. Зійшлося на цей раз 12 жінок: предсідницею зборів була добр. Катерина Білон, секретаркою Марія Гуменюк. Обрано першу управу Жіночого Товариства у такому складі: голова Пульхерія Мошук, секретарка Марія Ґужда і касієрка Марія Гуменюк. Членська вкладка була 15 центів місячно і 25 центів вписове.

На жаль перша православна громада в Торонті внаслідок фінансових труднощів в часах надходячої депресії не витрмалася довго. Але жіноцтво продовжує свою працю далі

й сходиться по приватних хатах.

У 1932 р. відновилося знову церковне життя з приїздом о. Дмитра Лещишина і Жіноче Товариство поновило свою діяльність при українській православній церкві св. Володимира.

31-го січня 1933 р. обрано нову управу у такому складі: голова добр. Михайлина Лещишин, секретарка Анна Романко, скарбничка Катерина Материн. Дальші роки праці між двома війнами визначаються посиленою діяльністю Товариства для здобуття фінансів на купівлю будинку для церкви, що і сталося у 1938 р. та будову нової церкви, яка була посвячена у 1948 р. архиєпископом Мстиславом. Жіноцтво влаштовувало бінго, базари, театральні вистави, доповіді, концерти.

Жіноче Товариство в Торонті утримувало від самого початку свого існування зв'язок з Централею Союзу Українок Канади й отримувало від неї обіжники та реферати. 30-го січня 1935 р. Жіноче Товариство при церкві увійшло в члени Союзу Українок Канади, а не рокових зборах 13-го січня 1941 р. прийняло назву „відділу Союзу Українок Канади ім. княгині Ольги".

Від того часу починається жвавий зв'язок з Централею. На 15-му Крайовому З'їзді Союзу Українок Канади у Вінніпегу 1941 р. була вже делегатка з Торонта від відділу св. кн. Ольги Емілія Деренюк. Відділ відвідують часто голови Централі Союзу Українок Канади: 25-го травня 1941 р. Марія Ткачук, у 1942 р. Анастасія Рурик, на початку 1943-го р. п-і Н. Клюкевич, а 17-го травня того ж 1943 р. Наталя Когуська, та інші.

Поширюється культурно - освітня праця у відділі, передплачують журнали з Европи: „Нова Хата" та „Жіноча Доля". У 1939 р. постановлено на зборах організувати власну бібліотеку.

Багато уваги присвячується молоді згуртованій у молодечій організації СУМК (Союз Української Молоді Канади). У 1939 р. схвалено подарувати перехідну чашу для СУМК-у за участь у Драматичному Фестивалі Провінційної Екзекутиви на Східню Канаду.

Із зростом відділів у поодиноких провінціях Канади Централя Союзу для тіснішого зв'язку з відділами організує Провінційні Екзекутиви.

У 1934 р. була започаткована Провінційна Екзекутива на Східню Канаду (Онтаріо і Квебек). Першою головою була Марія Шевчук, яка у 1943 р. була поновно вибрана на голову Екзекутиви. З відділу св. кн. Ольги очолювали Екзекутиву на Східню Канаду наступні членки: Калина Сакалюк (в роках від 1939 до 1942); Доця Гуцуляк-Мандзюк (від 1944 до 1946 р.); Анна Токарик (1949 і 1950 р.); Ірина Орищак (1951 р.); Іванна Вахна (1957 - 58 р.); Таїсія Бевш-Копил (від 1961 до 1965 р.); та Анна Євчук (від 1965 до 1967 р.).

Нав'язуючи до праці з молоддю, хочу сказати, що відділ св. кн. Ольги від самих початків опікувався рідною та недільною школою при церкві. Ще у 1942 р. обрано окремий комітет Рідної Школи, до якого увійшли Калина Сакалюк та Катерина Христинич. У 1950 р., коли був організований батьківський комітет при школі, Комітет Рідної Школи був перейменований на шкільну референтуру. Шкільні референтки далі утримували зв'язок між школою і відділом. Незмінною референткою шкільництва привідділі, як і при катедральній громаді, була і є добр. Минодора Фотій, до якої пізніше приєдналася добр. Анна Ференсів.

Ділянці харитативній відділ кн. Ольги присвячував завжди багато часу й уваги: регулярно відвідували хворих та допомагали потребуючим. Під час 2-ої світової війни відділ стає членом Канадського Червоного Хреста та висилає до Централі Союзу Українок Канади пожертву у сумі $50.00 на закуп санітарного авта для Канадської Армії від Союзу Українок Канади, кошт якого виносив 10,000.00 долярів. Відділ влаштовував обіди та вечері для українських вояків канадської армії, які хвилево перебували в Торонті.

Коли багато наших сестер і братів після 2-ої світової війни опинилися в таборах у Німеччині, зорганізовано в Торонті „Фонд Допомоги" при Комітеті Українців Канади, в якому наші членки приймають діяльну участь: висилають пакунки з одягом і харчами, тощо.

Коли почали прибувати нові переселенці до Торонта після 2-ої світової війни, наші членки щиро опікувалися ними, допомогали їм знайти приміщення, працю й давали практичні поради у цьому новому для них оточенні.

Хвиля нової третьої імміграції до Канади після 2-ої світової війни поповнила ряди нашого членства у відділі. Українки з різних земель України, хоч і виростали і виховувалися в різних життевих обставинах, знайшли спільну мову з українками, що вже виростали на вільній канадській землі. І праця йшла гармонійно далі. Всіх єднала любов до рідної землі, до своєї рідної Православної Церкви, до своїх звичаїв, до мови й до багатої української культури.

Щоб виконати різноманітну працю якнайбільш успішно, під час головування Таїсії Бевш-Копил у 1958 р. створилися у відділі відповідні комітети та референтури. Згадаю тут деякі з них: комітет сестрищ, який дбає про безпосередні потреби Церкви та про красу Божого Храму; базаровий комітет, який переводить щорічно восени „Базар" разом з катедральною громадою св. Володимира та приносить щорічно великі суми до каси катедральної громади, комітет продажі старих річей; комітет господинь, який влаштовує обіди й прийняття на різних традиційних імпрезах на З'їздах та інших святкуваннях; все дуже діяльний культурно-освітній комітет влаштовує культурно-освітні сходини з певною програмою, концерти, виставки мистецтва, покази українських народніх одягів та вишиваних суконок; відзначення історичних подій та національних свят; авторські вечори з участю авторів, свята книжки й преси; курси української мови для дорослих, художнє читання тощо. Також довший час працював при відділі гурток книголюбів.

Відділ має свою представницю до Інституту св. Володимира в Торонті і цікавиться життя і потребами Інституту.

Останні роки відділ св. кн. Ольги допомагає Катедральній Громаді св. Володимира під час Каравани, коли то етнічні групи в Торонті мають нагоду показати ширшому населенню Торонта свої культурні і національні здобутки. Катедральна громада св. Володимира в Торонті провадить від 1973 р. павільйан „Полтава". Відділ св. кн. Ольги веде виставку українського мистецтва та перебирає головний тягар у господарській частині Каравани: а то продаж і приготовлення українських національних страв. У 1975 р. павільйон „Полтава" дістав першу нагороду.

Відділ тримає зв'язок з іншими організаціями українського Торонта, як наприклад Суспільна Служба, де має своїх сталих представниць. Відділ приймає діяльну участь в Комітеті Українок Канади, і то від самих початків існування Комітету, що організований був у 1944 р. Першою головою Комітету Українок Канади була Калина Сакалюк, потім Оля Карманін обрана 1953 р. і була головою до 1955 р. Довголітньою головою Комітету Українок Канади є д-р Зоя Плітас, якої перша каденція була від 1961 до 1963 р., друга від 1969 до 1971 р., тепер відбуває свою третю каденцію від 1977 р.

Щоб мати голос у всеканадських проблемах жіноцтва та заступати інтереси українського жіноцтва перед нашими співгромадянами, Союз Українок Канади вступив через свої відділи у 1944 р. до Льокальної Жіночої Ради Канади. Представницями були спочатку членки молодшого відділу Союзу Українок Канади „Тризуб", який був організований у 1944 р. і працював успішно до 1974 р. Від 1975 р. представницями до Льокальної Жіночої Ради Канади стали вже членки відділу ім. св. кн. Ольги. Довголітною представницею до Льокальної Жіночої Ради в Торонті є Стефанія Яхимець, яка вже 15 років без перерви є членкою управи і при кожній нагоді заступає інтереси цілого українського жіноцтва з великим успіхом. Тепер Стефанія Яхимець є також членкою Комітету, що пише історію Льокальної Жіночої Ради Торонта і її складових організацій себто і Союзу Українок Канади, відділу св. кн. Ольги і „Тризуб"-у. До Екзекутиви Льокальної Жіночої Ради в Торонті належать ще дві наші членки: Ніна Козій (3-ій рік) та Оля Станько (1-ий рік).

Після виконання своїх бюджетових обов'язків супроти Централі Союзу Українок Канади відділ св. кн. Ольги жертвує чистий дохід з усіх своїх підприємств господарських та культурно-освітніх на різні українські установи: головним чином на Православну Катедру св. Володимира в Торонті, при якій міститься наш відділ. Крім того відділ жертвує на Українську Національну Раду, на Бібліотеку Симона Петлюри в Парижі, на православну церкву в Аргентині, на храм св. Симона в Парижі, на українську пресу, зокрема на журнал „Промінь", на Інститут св. Володимира в Торонті, на Музейну Фундацію Союзу Українок Канади та на Східню Філію Музею.

Довгі роки відділ висилав систематично допомогу св. пам. Ользі Петлюрі, вдові по головному отаманові Симонові Петлюрі.

Відділ давав Стипендії українським студентам в Канаді і в інших державах, як в Бразилії, Німеччині, тощо; давав нагороди учням школи ім. Тараса Шевченка при катедрі св. Володимира, учням курсів українознавства ім. Івана Котляревського; оплачував, коли заходила потреба, побут дітей на літній оселі „Київ".

Відділ жертвував на пам'ятник Лесі Українці в Торонті, на пам'ятник Тарасові Шевченкові у Вінніпегу, Вашінгтоні та в Аргентині; далі жертвував на Колегію св. Андрея у Вінніпегу, на Шкільну Раду при Консисторії та на видання Ювілейної книги у 50-ліття Катедральної Громади св. Володимира в Торонті, як також на радіовисильню „Благовісник".

Відділ ім. св. кн. Ольги придбав для Катедри св. Володимира в Торонті вишивані хоругви, великопісне накриття, святочне накриття вишите спільною працею членок відділу та подарував два святі образи.

За цю віддану працю на ниві церковній і громадській Блаженніший Владика Митрополит Михаїл у 1975 році нагородив відділ ім. св. кн. Ольги в Торонті Архиерейською Грамотою.

Минуло 50 років муравлиної праці нашого жіноцтва на ниві церковній та культурно-освітній. Кожна з нас вклала свою цеглину в будову нашої організації, а найбільше відповідальности несли кожного року обрані голови відділу. Згадаймо ж із вдячністю у серцях імена тих членок, які не боялися брати керму у свої руки. Подам їх імена за роками.

Першою головою була Пульхерія Мошук (1927 р.); за нею йшли: добр. Михайлина Лещишин (1933 р.); Марія Гуменюк (1934, 35 та 36 р.); Калина Сакалюк у роках (1937, 38, 44, 55 і 56 р.); Емілія Деренюк (1939 р.); Олена Мандзюк (1940 р.); у 1941 р. короткий час була головою Ольга Антонюк, а вже від березня 1941-го року була головою Павлина Гаврилюк; у 1942 р. головами були Марія Танчак і Клементина Грабовська; дальші голови були: Катерина Христинич (1943 р.); Анна Євчук (від 1945 до 1948, також 52 і 65 р., разом 6 років); Оксана Гуменюк (1949 р.); Марія Колодій (1950 р.); Анна Романко (1951 р.); Анастасія Бельбас (1953, 54 і 57 р.); Таїсія Бевш-Копил (від 1958 до 1961 р., пізніше 1967, 68 та 72 і 73 р., разом 8 років); Юлія Сулима (1962 р.); Ніна Козій (1963 і 64 р.); Марія Божик (1966, 70, 71 і 76 р.); Іванна Вахна (1969 р.); Діна Гетьманчук (1974 і 75 р.) та від 1977 р. теперішня голова Юлія Головата.

Наші членки виконували теж різні функції в Централі Союзу Українок Канади: Леся Хорош-Ґреґорі була головою Союзу Українок Канади від 1967 до 1971 р. коли Головна Управа Союзу мала свій осідок в Торонті, теж була перед тим референткою цивільної оборони (1953 - 65). Заступницями голови Союзу були: Оля Гамара 1967 - 71 р. (крім того була два роки рекордовою секретаркою); Стефанія Яхимець (1963 - 67); д-р Ганна Янішевська (від 1971 до 1975; а перед тим була культурно-освітньою референткою 4 роки і кореспонденційною секретаркою теж 4 роки); Клавдія Коропецька-Микитюк 1975 р. та Стефанія Олійник від 1976 р., а від 1963 до 1967 членом контрольної комісії. Різні інші функції в Централі Союзу виконували ще Віра Шевчук (референтка дитячих садків), Анастасія Пасерб (член контрольної комісії), д-ка Анна Ференсів (ділова секретарка) та Анна Балан (референтка міжнародніх зв'язків (1963 - 67) та секретарка СУС (1965 - 67), Калина Сакалюк (заст. голови 1963 - 67; референтка архіву 1967 - 71).

Відділ св. кн. Ольги має серед своїх членок заслужених працівниць, які були нагороджені почесними грамотами: Калина Сакалюк є почесною членкою відділу св. кн. Ольги в Торонті, почесною членкою Провінційної Екзекутиви на Східню Канаду та почесною членкою Централі Союзу Українок Канади. Почесні членки Провінційної Екзекутиви на Східню Канаду є: Анна Євчук, Таїсія Бевш-Копил, Іванна Вахна та Доця Гуцуляк-Мандзюк.

За довголітню і віддану працю у відділі св. кн. Ольги в Торонті були наділені почесним членством наступні членки: крім вже згаданої Калини Сакалюк, Єлисавета Охітва, Марія Ґужда, Тетяна Тучак, Марія Мудра, д-р Ганна Янішевська, добр. Мино-

дора Фотій, д-р Зоя Плітас, Анна Романко, Таїсія Бевш-Копил, Софія Іваницька та добр. Анна Ференсів.

На Ювілейному З'їзді Союзу Українок Канади 19-го серпня 1977 р. у Саскатуні були нагороджені почесними грамотами членки нашого відділу: Леся Хорош-Ґрегорі, бувш. голова Союзу Українок Канади (1967 - 71); повновно Калина Сакалюк та Марія Волосевич, лицар Ордену Залізного Хреста, за її громадську діяльність та за її участь у визвольних змаганнях 1917 - 20-х років. Почесну грамоту дістав теж наш відділ ім. св. кн. Ольги в Торонті. За довголітню працю в музеї Союзу Українок Канади на цьому ж З'їзді були нагороджені почесними грамотами: Меланія Буряник, Іванна Вахна, Доця Гуцуляк-Мандзюк та Ганна Романчич-Ковальчук.

Дуже величавий Ювілейний З'їзд у 50-ліття Союзу Українок Канади цього року в Саскатуні відбувся під гаслом: „На славному минулому будуймо світле майбутнє". То ж згадуючи історію нашого відділу та схиляючи голову перед основоположницями нашого відділу, закликаю всіх членок до тісної співпраці на дорозі до світлого майбутнього. Наше майбутнє залежить від кожної з нас та від нашого уміння передати наші скарби майбутнім поколінням.

Закінчу словами Івана Франка:

„Кожний думай, що на тобі
Мілійонів стан стоїть,
Що за долю мілійонів
Мусиш дати ти одвіт".

Ганна Янішевсьа

23-го жовтня 1977

З НАШОГО ЛИСТУВАННЯ

Шановна редакціе!

У ювілейному числі „Променя" за м. вересень на стор. 29 „Наш пишуть" був лист до редакції пані А. Присяжної. Ця скромна пані висловила в своєму листі дуже гарні,-цінні думки. Я теж її підтримую. Бо не вина наших обставин в Канаді, а вина мамів і батьків, що їх діти не говорять рідною мовою.

В числі з жовтня є стаття О. Єфімова „Джерело мудрости". Зникають цілі народи, коли забувають свою мову. Нам тут ніхто не забороняє вивчати рідну мову.

О. Єфімов в своїй статті теж яскраво показав, що значить книжка. А книжку читати в оригіналі, тоді тільки можна вірно оцінити автора. Я читала в перекладі Шевченка, це не те саме що оригінал. На жаль, наша молодь уже читає в перекладах, якщо взагалі читає.

Галина Українець, Гамільтон

* * *

Відповідь:

У своїм листі пані Присяжна була заторкнула питання чи потрібна нам англомовна сторінка в журналі, а навчання мови, дала як приклад. Обидва питання актуальні і добре, що їх розглядають наші читачки. Питання рідної мови є особливо дуже важливе, тільки чи так гостро засуджуючи українських матерів досягнено якихось успіхів. Може б ми шукали розв'язки таких питань без докорів, бо немає ані одної української мами, яка би не бажала, щоб її діти говорили рідною мовою.

— — —

Шановна редакціе!

Я читала в „Промені" листа одної пані, яка дорікає редакції за поміщування англомовної частини малощо не половини журнала.

Хочу забрати голос у цій справі. Я перепрошую авторку згаданого листа, але я маю інший погляд на ту справу. В нашім Союзі Українок по всій Канаді є молодші членкині, яких вже й мами народились у Канаді і вони прекрасно говорять українською мовою, але не вміють читати по українськи. Чи то завжди вина мамів? А може то були такі обставини в їх дитячім віці, однак вони цікавляться українською культурою та беруть участь в українськім житті. То чи треба жалувати їм клаптик паперу і не дати їм тих сторінок.

Шановна редакціе! Поміщуйте і друкуйте надалі англомовну частину, подаючи все це, що дороге для пізнання нашої культури.

П. Матвійчук, Брендон, Ман.

Редакція уважає корисним обміна думок серед читачок і тому радо вітає всякі думки на різні теми, які відносяться до нашого громадського життя в Канаді.

Українська вишивка

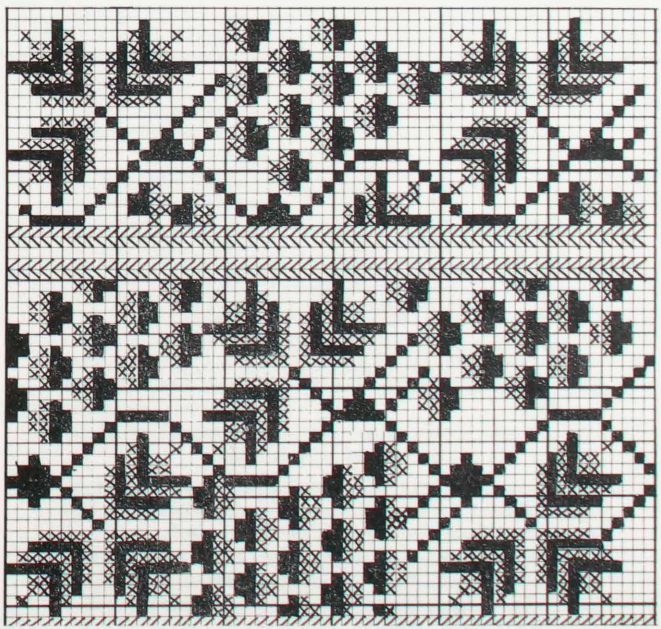

Взір на сорочку, блюзку, суконку або декоративний рушник; вишивано хрестиком і косичкою. Місто Дрогобич, Дрогобицького району, Львівської обл. ■ — чорна, Х червона.

Музей Союзу Українок, Східня Філія, Торонто

Довкола дому

САЛАТКА З ОСЕЛЕДЦЯ

2 оселедці
1 цибуля дрібно посічена
1 яблуко дрібно посічене
2 яєць натвердо зварених
1 грінка білого хліба
¼ горняти оцту, дрібка перцю.

Намочити оселедці хоч на 12 годин у холодній воді. Потім обмити, зняти з них скірку і вибрати ости а м'ясо посікти дрібненько. Посікти дрібненько цибулю, яйця і яблуко. Намочити грінку хліба в оцті, потім добре видушити і потерти в руках на кришки. До кришок додати посічені оселедці, цибулю, яблуко і яйця та все разом добре вимішати. Вимішану масу викладати на листки салати і зверха наложити кусники, натвердо звареного, покраяного яйця. Або посипати сухою, червоною солодкою паприкою.

ГОРІШКОВИЙ ПИРІГ

Потрібно:

8 яєць
2 горняток цукру
½ ф. мелених орішків
4 зерна гіркого мигдалю
1 помаранча
1 цитрина
1 ложка борошна

Втерти жовтки з цукром, аж побіліють. Додати сок із одної помаранчі й одної цитрини, мелені лискові горішки і чотири зерна гіркого меленого мигдалю. Коли вже вимішане, додати одну ложку борошна і все дуже добре вимішати, щоб сполучилося. Наприкінці вбити шум із білків і легко перемішати. Влити масу до вимащеної тортівниці і пекти пів години на 325 ст. Коли зарум'яниться, вийняти і посипати зверху січеними горішками. Годиться до чаю і держиться добре кілька днів.

ПІСНІ ДЛЯ ДІТЕЙ

Укладу музики Євгена Вавринюка, учителя державних і рідних шкіл.

„Пісні для дітей" спеціяльно призначені для шкільних дітей і середньої молоді. Ось що говорить автор у передмові до збірника:

„Збірник складено так, щоб виховники мали вільний вибір відповідно до рівня своїх учнів. Кожна пісня має фортепіяновий супровід. Деякі з них надаються для драматизації.

Підставою у вивченні української мови може бути також і пісня. Діти з природи люблять співати... Музика може стати ключем до вивчення мови".

Збірник „Пісні для дітей" містить 56 пісень з нотами. Виданий заходами Ради Української Школи з Фундації ім. В. Сарчука. Ціна $2.75 для шкіл. Замовляти:

UKRAINIAN EDUCATIONAL COUNCIL OF CANADA
9 St. Johns Avenue
Winnipeg, Manitoba
R2W 1G8

COFFEE TORTE

8 eggs, separated
1 cup berry sugar
1 tablespoon fine coffe (instant)
½ lb. fine ground almonds
2 tablespoons fine dry bread crumbs.

Separate eggs; beat whites until stiff; cream yolks with sugar until thick and lemon in color, add to the egg whites; gently fold in the almonds, sifted coffee and bread crumbs. Bake at 325°F. oven for 45 minutes. Cool.

Filling:

1½ cups extra strong coffee
1 square unsweetened chocolate
5 egg yolks
2½ tablespoons flour
½ lb. unsalted butter
1 cup berry sugar

In a double boiler, boil 1 cup of strong coffee with unsweetened chocolate. Beat egg yolks until light. Blend flour in ½cup coffee, add to yolk mixture and mix well. Add to the coffee mixture in the double boiler, boil until it thickens. Cool; stir the pudding occasionally until quite cold.

Cream ½ lb. unsalted butter with 1 cup berry sugar until very light and fluffy. Add the cold coffee pudding a little at a time, continue to beat until blended and fluffy.

Split the torte in 3 layers, spread the filling between layers and on top of the torte. Shave 1 oz. semi-sweet chocolate and sprikle on top of the torte. Chill before serving.

ВЕПРОВІ КОТЛЕТИ

Потрібно на 4 особи:

4 котлети з полядвиці з кісткою
1 яйце
1 ложка муки
2 ложки кришок
2 ложки товщу

М'ясо почистити, потовкти. Яйце добре розбити. Мачати м'ясо в муці, яйці і кришках. Товщ добре розігріти. Підсмажити з обох сторін, аж буде легко рум'яне. Тепер посолити зменшити вогонь і залишити на хвилину, щоби м'ясо втягнуло сіль. Вибрати з товщу на полумисок.

САЛАТА З СИРА І АНАНАСУ (ПАЙНЕПЛ)

Розложити салату на тарілку, та кругом поставити ананаси. Сир добре перетерти з густою сметаю і накладати в кожну серединку ананаса. Посипати меленою паприкою.

ПРИ ПРАЦІ ДЛЯ „ПРОМЕНЯ"

Монтреал, Кве. — Із спадщини бл. п. Гілії Ґал, о. І. Куташ переслав на пресовий фонд журнала $100.00

Мазепа, Саск. — Відділ ім. О. Кобилянської з нагоди 50-ліття Союзу Українок Канади, Катерина Бортняк переслала 100.00

Виндзор, Онт. — Відділ ім. Лесі Українки, секр. д-ка Надія Метулинська переслала 100.00

Едмонтон, Алта. — п. В. Косташ з нагоди ювілею дар від гостей 90.00

Канора, Саск. — Із збірки на похороні бл. п. Марії Котелко, д-ка Ольга Бойчук переслала на пресовий фонд 50.00

Монтреал, Кве. — Відділ „Доньки України" з нагоди відмічення 50-ліття Союзу Українок Канади, С. Кульба переслала 25.00

Суррей, Б. К. — Нев'янучий вінок — збірка Н. Боярчук переслала 25.00

Вінніпеґ, Ман. — З нагоди прийняття в честь д-ки Софії Стратійчук, Розалія Кондра переслала на прес. фонд 20.00

Торонто, Онт. — Відділ ім. Княгині Ольги, реф. В. Кузьменко переслала пожертви на нев'янучі вінки, Різдвяні привіти й $116.00 на передлати.

Пані Анна Бойко, пожертви на прес. фонд і $24.00 не передплати.

Реджайна, Саск. — Відділ „Доньки України", реф. Е. Олесюк $80.00 на передплати.

Норт Бетлфорд, Саск. — Відділ ім. О. Пчілки, реф. М. Гарасимів $40.00 на передплати.

Саскатун, Саск. — Відділ ім. О. Кобилянської, М. Гарбус $56.00 на передплати.

Едмонтон, Алта. — Відділ при катедрі Св. Івана, С. Василишин $64.00 на передплати.

Смокі Лейк, Алта. — Відділ ім. О. Кобилянської, Е. Рошко $25.50 на передплати.

Йорктон, Саск. — Відділ ім. О. Пчілки, реф. Н. Гишка $16.00 на передплати.

Принс Алберт, Саск. — Відділ ім. Княгині Ольги, реф. В. Марковська переслала $16.00 на передплати.

Вінніпеґ, Ман. — Відділ ім. Л. Українки при катедрі Пресв. Тройці, реф. Д. Черевик доручила $46.00 на поновлені передплати.

ІНДИВІДУАЛЬНІ ПОЖЕРТВИ

Пані: Анна І. Ковалишин — Сарнія, Онт. з приводу смерти бл. п. Надії Ковалишин, переслала на пресовий фонд $25.00

Віра Пачковська — Бирнабі, Б. К. 20.00

Стефанія Головата — Монтреал, Квебек. 18.00

Анна Байдала — Вегревил, Алта., з нагоди 50-ліття С.У.К. 10.00

Н. Козменюк — Стінен, Саск., у пам'ять своєї дружини бл. п. Марії Козменюк зложив на журнал 20.00

Анна Звоздецька — Едмонтон 9.00

Ґаля Слюзар — Миссиссаґа, Онт. 8.00

А. Москалюк — Вилловдейл, Онт. 7.00

Анна Крип'якевич — Чилливек, Б. К. 5.00

Д-ка Марія Шадурська — Гаєс, Саск. 5.00

А. Боднар — Торонто, Онт. 4.00

Марія Кінар — Бойл, Алта. 4.00

А. Ткачук — Келґарі, Алта. 4.00

Марія Квасниця — Давнсвю, Онт. 4.00

Ольга Гладун — Едмонтон, Алта. 4.00

Л. Лібер — Торонто, Онт. 4.00

По $2.00: — Теодора Бобра, Ст. Кетеринс, Онт., М. Котик, Келовна, Б. К., Анастасія Лукіянчук, Сенді Лейк, Ман., К. Ґорак, Чилливек, Б. К., Анна Грицюк, Суррей, Б. К., М. Йонка, Торонто, Онт., М. Петрусенко, Чатам, Онт., П. Патранюк, Тандер Бей, Онт., К. Редкевич, Монтреал, Кве., Марія Березюк, Айтуна, Саск.

ПРИДБАЛИ НОВІ ПЕРЕДПЛАТИ

Василь Перепелюк (вже покійний) — Давфин, Ман. 2

Пані: — Софія Василишин — Едмонтон, Алта. 2

Варвара Кузьменко — Торонто, Онт. 1

Н. Шемелюк — Едмонтон, Алта. 1

Наталія Гишка — Йорктон, Саск. 1

Марія Цьона — Блейн Лейк, Саск. 1

Ольга Васильців — Едмонтон, Алта. 1

Анна Гнатюк — Ґилберт Плейнс, Ман. 1

Усім жертводавцям і всім працівникам щира подяка.

ГАРНЕ ВОЛОССЯ

Тепер мода на перуки, але ж невже не приємніше і гарніше мати гарне, власне волосся і не мучити та не насилувати свою голову чужим, штучним, волосяним ковпаком?!

Для того, щоб не було у волоссі лупи, щоб волосся не випадало і було еластичне — дуже добре робити масаж шкіри голови, заразом втираючи в шкіру по-під і поміж волоссям суміш ґліцерини зі соком з цитрини (пів на пів). У кого волосся сухе дати більше ґліцерини, менше соку з цитрини і навпаки. Починаючи на другий день після миття голови втирання, повторювати його через день-два до слідуючого миття голови.

Мити голову також дуже добре піною з ґліцеринового мила, розпущеного в гарячій воді, а полоскати останній (третій) раз в теплій воді з витиснутим до неї цитриновим соком (так, щоб вода була легко кисленька).

Ця вся процедура не така вже і страшна і забирає зовсім не багато часу. От тільки що мити голову треба тоді в мисці. Спробуйте!!!

Н. М.

P P-15 OCT 78
HAWRYSH MRS KATE
602-11112-101 ST
EDMONTON ALTA
T5G 2A2

ISSN 0380-2140

ВЖЕ ВИЙШЛА З ДРУКУ

Книга має 12 статтей про мистецтво, кераміку, Різдвяні та Великодні звичаї, куховарство, ткацтво, ношу, танці, писанки, вишивки, літературу, музику та дереворізьбу.

Книга, розміром 8½ на 8½ цалів, гарно оправлена в тверду полотняну оправу з золотим витиском.

Крім 100 стор. статтей, книга має велику бібліографію, понад 100 гарних кольорових фотографій із українських канадських ручних виробів, гарний папір і чистий друк.

ЦІНА В ПРОДАЖУ $12.00.

ДРУКОВАНА В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ.

Замовлення висилайте на адресу:

UKRAINIAN WOMEN'S ASS'N OF CANADA
A 25, 11024 - 82 Avenue
Edmonton, Alberta, Canada
T6G 0T2